

Volume: 6

Issue: 2

E-ISSN 2651-3714

UNIMUSEUM

International University Museums Association Platform Journal of Cultural Heritage

DEC 2023

Official Journal

International University
Museums Association Platform

International Museums and
Museum Managers Platform

International Municipal
Museums Association Platform

NIKART Platform

International Silkroad Artists
Culture and Art Association Platform

International Silkroad Museums and
Museum Researchers Association Platform

International University Museums Association Platform Journal of Cultural Heritage

UNIMUSEUM

Targets and Scope

International Association of University Museums Platform Cultural Heritage Journal is an international, scientific, open access periodical published in accordance with the principles of independent, impartial and double-blind refereeing. Our journal is the official publication of NIKART and UNIMUZED and is published semiannually. The publication languages of the journal are English and Turkish. UNIMUSEUM aims to contribute to its field by publishing original texts on museology, especially in university museums and collections, at the highest scientific level in all fields of museology studies. Peer-reviewed articles are studies that ensure the application of the scientific method and impartiality. All components of the publication process in the realization of scientific production; publisher, editors, authors, reviewers and readers are required to abide by the ethical principles. In this context, the publication ethics and open access policy of our journal require that all components of the publication process comply with ethical principles, with the rules determined by the Publication Ethics Committee. The target audience of the journal consists of experts, museologists, museum researchers and professionals working and interested in all disciplines of university museums.

The editorial and publication processes of the journal are shaped in accordance with the guidelines of the Committee on Publication Ethics (COPE), European Association of Science Editors (EASE), and National Information Standards Organization (NISO). The journal is in conformity with the Principles of Transparency and Best Practice in Scholarly Publishing (doaj.org/bestpractice). If situations such as manipulating, distorting and using fabricated data are detected, the article will be rejected. All manuscripts must be submitted via the online submission system, which is available at <https://dergipark.org.tr/pub/unimuseum>. The journal guidelines, technical information, and the required forms are available on the journals page.

UNIMUSEUM is a non-profit publication. All expenses of the journal are covered by the NIKART. Statements or opinions expressed in the manuscripts published in the journal reflect the views of the author(s) and not the opinions of the UNIMUSEUM and NIKART editors, editorial board, and/or publisher; the editors and publisher disclaim any responsibility or liability for such materials. All published content is available online, free of charge.

Editor

Prof. Dr. Fethiye ERBAY

Editor

Assoc. Prof. Mutlu ERBAY

Correspondence Address:

Uluslararası Üniversite Müzeleri

Birliği Platformu

Kültürel Miras Dergisi Editörlüğü

NIKART: Ortaklar Caddesi,

Mecidiyeköy /İstanbul, Türkiye

Tel: 0212 347 38 15

Fax: 0212 288 76 02

E-mail: erbayf@boun.edu.tr

Project Coordinator/ Proje

Koordinatörü:

Alp Ender Erbay

Cover Design/ Kapak Tasarımı:

Helia Hajjamshidi

© Copyright: All rights reserved/

UNIMUZED ve NIKART

UNIMUSEUM published twice a year/

International is a peer-reviewed journal

ASOS
indeks

UNIMUSEUM

International University Museums Association Platform

UNIMUSEUM'da yayınlanan makalelerin sorumluluğu imza sahiplerine aittir.

All articles published in the journal are reserved.

Dergide yayınlanan tüm makalelerin her hakkı saklıdır.

Bu yayın hakkı UNIMUZED ve NIKART'a ait olup, istenildiğinde basılı yaygın olarak da kullanılabilir.

WRITING RULES

- UNIMUSEUM, an international peer-reviewed journal, is published twice a year.
- Manuscripts submitted for publication in UNIMUSEUM should not have been published anywhere. Papers presented in congresses and conference texts can be sent, provided that they are not published in the proceedings book.
- The general publication languages of the journal are Turkish and English.
- The article sent to the journal is sent to two referees after it is examined in terms of suitability for publication. The article, which receives a publishable report by two referees as a result of the evaluations of the referees, is published in the next issue. If one of the referee reports is positive and the other is negative, the article is sent to a third referee. In this case, it is decided whether the article will be published or not, according to the report of the third referee.
- Authors should indicate their personal ORCID numbers and Researcher ID numbers in the footnote they add to the "Name SURNAME" section.
- Abstracts of the articles to be sent to the journal in Turkish and English, with a minimum of 100 and a maximum of 200 words, and keywords in both languages should be placed on the first page of the article.
- The articles sent to the journal are published after the necessary referee reviews. The Editorial Board has the right not to publish the submitted articles. The Editorial Board/Editor can make corrections in the published articles that will not damage the integrity of the article.
- The opinions expressed in the articles published in the journal and the legal responsibility of the article belong to the authors.
- For translated works published in the journal, the translator must obtain permission from the author(s) of the original text and the publishing house. The copyright cost of the translation belongs to the responsible translator.
- Articles, photographs, tables and figures in the journal cannot be cited without indicating the source.

PAGE LAYOUT PRINCIPLES

- Times New Roman font should be used in the article.
- The abstract should be written 2 cm inside from the right and left sides, with 10 font size and single line spacing.
- The article should be prepared as an MS Word file. The layout of the article should be like this:
Text size: 11 points
Footnote size: 9 points
Paragraph spacing: 6 pt
Paragraph indent: 1.25 cm
Top-bottom-right-left margins: 3 cm
Line spacing: single

- If footnotes will be included in the article, they should be written with single line spacing and 0 pt paragraph spacing, with 9 points.

- Direct quotations exceeding 40 words in the article should be written 1.5 cm from the left and right sides and in 10 font size.

Citation in the Article

- The APA system has been adopted for citing references in the articles to be sent to our journal. For this reason, the articles to be sent must comply with the citation system below.

- All sources used should be given at the end of the article under the name "References".

In the books:

In the text: (Korkmaz, 1992, p. 37)

The writing in the references section of the work should be as follows:

Korkmaz, Z. (1992). Atatürk and the Turkish language - documents. Ankara: Turkish Language Association.

In articles:

In the text: (Gözaydın, 2001, p. 585)

The writing in the references section of the article should be as follows:

Gözaydın, N. (2001). Documents in the German Foreign Affairs archive about the Atatürk period - VII. Turkish Language, 599, 575-586.

In theses:

In the Text: (Durukan, 2011, p. 119)

The writing in the references section of the thesis should be as follows:

Durukan, E. (2011). The effect of computer-assisted grammar teaching on achievement and attitude in the 6th grade of primary education. Unpublished Doctoral Thesis, Erzurum: Atatürk University Institute of Educational Sciences.

TABLES AND FIGURES

Table numbers and descriptions are at the top of the table

Table 1:

It should be written in 10 points and centered.

In-table texts should be 9 pt, line spacing should be single, paragraph spacing should be 0 pt.

The table should be centered on the page.

Figure numbers and explanations are below the figure.

Figure 1:

It should be written in 10-point font and centered.

The figure should be centered on the page.

Articles that do not comply with these principles will not be evaluated.

YAZIM KURALLARI

- Uluslararası hakemli dergi olan UNIMUSEUM yılda iki sayı olarak yayımlanır.
 - UNIMUSEUM’de yayımlanmak üzere gönderilen yazılar hiçbir yerde yayımlanmamış olmalıdır. Kongrelerde sunulan bildiriler ve konferans metinleri bildiri kitaplarında yayımlanmamış olmak kaydıyla gönderilebilir.
 - Derginin genel yayın dilleri Türkçe ve İngilizcedir.
 - Dergiye gönderilen makale, yayıma uygunluk açısından incelendikten sonra (Yayıma uygun görülmeyen makaleler sürece dâhil edilmez.) iki hakeme gönderilir. Hakemlerin değerlendirmeleri sonucunda iki hakem tarafından yayımlanabilir rapor alan makale, bir sonraki sayıda yayımlanır. Hakem raporlarının birisinin olumlu, diğerinin olumsuz olması durumunda makale üçüncü bir hakeme gönderilir. Bu durumda makalenin yayımlanıp yayımlanmamasına üçüncü hakemin raporuna göre karar verilir.
 - Yazarlar, şahsi ORCID numaralarını ve Researcher ID numaralarını “Ad SOYADI” bölümüne ekledikleri dipnota belirtmelidirler.
 - Dergiye gönderilecek makalelerin Türkçe ve İngilizce ile en az 100, en fazla 200 kelimelik özetleri ve her iki dilde anahtar kelimeleri yazının ilk sayfasında yer almalıdır.
 - Dergiye gönderilen makaleler, gerekli hakem incelemeleri yapıldıktan sonra yayımlanır. Yazı Kurulu gönderilen makaleleri yayımlamama hakkına sahiptir. Yazı Kurulu/ Editör, yayımlanan yazılarda yazının bütünlüğünü bozmayacak düzeltmeler yapabilir.
 - Dergide yayımlanan makalelerde ileri sürülen görüşler ve makalenin yasal sorumluluğu yazarlarına aittir.
 - Dergide yayımlanan çeviri eserlerde, çevirmen orijinal metnin yazar(lar)ından ve yayın evinden izin almalıdır. Çeviriye ait telif maliyeti sorumlu çevirmene aittir.
 - Dergide yer alan yazı, fotoğraf, tablo ve şekillerden kaynak gösterilmeden alıntı yapılamaz.
- SAYFA DÜZENİ İLKELERİ**
- Makalede Times New Roman yazı fontu kullanılmalıdır.
- Özet (abstract) sağ ve sol taraflardan 2 cm daha içeride, 10 punto ve tek satır aralığı ile yazılmalıdır.
 - Makale MS Word dosyası olarak hazırlanmalıdır. Makalede sayfa düzeni şu şekilde olmalıdır:
Metin boyutu: 11 punto
Dipnot boyutu: 9 punto
Paragraf aralığı: 6 nk
Paragraf girintisi: 1,25 cm
Üst-alt-sağ-sol kenar boşlukları: 3 cm
Satır aralığı: tek
- Makalede dipnotlar yer alacaksa tek satır aralığı ve 0 nk paragraf aralığında, 9 punto ile yazılmalıdır.
 - Makalede 40 kelimeyi geçen doğrudan alıntılar sağ ve sol taraflardan 1,5 cm içeride ve 10 punto ile yazılmalıdır.

- Makalede Kaynak Gösterme
 - Dergimize gönderilecek makalelerde kaynak gösterme konusunda APA sistemi benimsenmiştir. Bu sebeple, gönderilecek makalelerin aşağıdaki kaynak gösterme sistemine uygun olması gerekmektedir.
 - Kullanılan bütün kaynaklar makalenin sonunda “Kaynaklar” adı altında verilmelidir.
- Kitaplarda:
Metin içinde: (Korkmaz, 1992, s. 37)
Eserin kaynaklar bölümündeki yazımı şu şekilde olmalıdır: Korkmaz, Z. (1992). Atatürk ve Türk dili - belgeler. Ankara: Türk Dil Kurumu.
- Makalelerde:
Metin içinde: (Gözaydın, 2001, s. 585)
Makalenin kaynaklar bölümündeki yazımı şu şekilde olmalıdır:
Gözaydın, N. (2001). Atatürk dönemi ile ilgili Almanya Dış İşleri arşivindeki belgeler - VII. Türk Dili, 599, 575-586.
- Tezlerde:
Metin İçinde: (Durukan, 2011, s. 119)
Tezin kaynaklar bölümündeki yazımı şu şekilde olmalıdır: Durukan, E. (2011). İlköğretim 6. sınıfta bilgisayar destekli dil bilgisi öğretiminin başarı ve tutuma etkisi. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Erzurum: Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

TABLO VE FİGÜRLER

Tablo numaraları ve açıklamaları tablonun üstünde

Tablo 1:

şeklinde 10 punto ile yazılmalı ve ortalanmalıdır.

Tablo içi metinler 9 punto, satır aralığı tek, paragraf aralığı 0 nk olmalıdır.

Tablo sayfaya ortalanmalıdır.

Figür numaraları ve açıklamaları şeklin altında

Figür 1:

biçiminde 10 punto ile yazılmalı ve ortalanmalıdır.

Figür sayfaya ortalanmalıdır.

Bu ilkelere uymayan makaleler kesinlikle değerlendirilmeye alınmayacaktır.

Editor: Prof. Dr. Fethiye ERBAY

Editor: Assoc. Prof. Mutlu ERBAY

Editorial Board/Yayın Kurulu

Prof. Dr. Günay Nizami GAFAROVA

Azerbaijan University of Tourism and Management, Bakü, Azerbaijan

Prof. Dr. Mehmet ASLAN

Al-Farabi Kazakh National University, Almaty, Kazakhstan

Prof. Dr. Tatlıgül KARTAYEVE

Al-Farabi Kazakh National University, Archeology, Ethnology and Museology Dept, Almaty, Kazakhstan

Prof. Dr. Teodora VALOVA

Pleven medical University, Medical College, Pleven, Bulgaria

Assoc. Prof. Günay Nizami GAFORAVA

Azerbaijan University of Tourism and Management, Bakü, Azerbaijan

Assoc. Prof. Milica JOTOV

Belgrade University, Faculty of Philology, Belgrad, Serbia

Assoc. Prof. Myrzahan EGAMBERDIYEV

Al-Farabi Kazakh National University, Archeology, Ethnology and Museology, Almaty, Kazakhstan

Dr. Aizhan B. SMAILOVA

Al-Farabi Kazakh National University, Almaty, Kazakhstan

Dr. Jelena SERATLIC

Member of International University Museums Association Platform UNIMUZED, Belgrade, Serbia

Dossym ZIKIRIYA

Member of International University Museums Association Platform UNIMUZED, Museolojişt, Almaty, Kazakhstan

Figen HASANOVA

Member of International University Museums Association Platform UNIMUZED, Museolojişt, Azerbaijan

Golara TAVAKOLIAN

Member of International University Museums Association Platform UNIMUZED, Artist, Iran

Hoda Ahmed Kamel ALY

Member of International University Museums Association Platform UNIMUZED, Egypt

Kemal Adel Al-SHISHANI

Member of International University Museums Association Platform UNIMUZED, Museolojişt, Jordan

Magdalena NUNESKA

Member of International University Museums Association Platform UNIMUZED, Museolojişt, Scopje, Makedonia

Marijeta SIDOVSKI

Gallery of Matica Srpska, Conservation Department, Serbia

Mediha FISHEKQIU

Museolojişt, Archeology Museum in Prizren, Kosova

Ming Jung KANG

Member of International University Museums

Association Platform UNIMUZED, Museolojişt, South Korea

Muna Hajjar DAR

Member of International University Museums Association Platform UNIMUZED, Syria

Nurserik ZHOLBARYS

Kaz Museum Museolojişt, Saint Petersburg, Russia

Olga Volgova THEOLGAVO

Member of International University Museums Association Platform UNIMUZED, Museolojişt, Russia

Osama El SHAFIEY

Member of International University Museums Association Platform UNIMUZED, Museolojişt, Egypt

Oksana LEGKA

Member of International University Museums Association Platform UNIMUZED, Museolojişt Ukraine

Petko YORDANOV

Director of George Papazov Painting and Sculpture Museum, Bulgaria

Shair KHAN

Hazar University, Dhodial, Mansehra, Pakistan

Temirlan Sarlybek UULU

Member of International University Museums Association Platform UNIMUZED, Manas, Biskek, Kirgizistan

Tiwiq MARIA

Member of International University Museums Association Platform UNIMUZED, Artist, Malaysia

Yiannis KONTOVOS

Member of International University Museums Association Platform UNIMUZED, Artist, Greece

Helia HAJJAMSHIDI

Member of International University Museums Association Platform UNIMUZED, Museolojişt, Iran

Nazrin ALIZADE

Member of International University Museums Association Platform UNIMUZED, Museolojişt, Azerbaijan

Azer HASANOV

Member of International University Museums Association Platform UNIMUZED, Museolojişt, Azerbaijan

Dilara Patrica YILMAZ

Member of International University Museums Association Platform UNIMUZED, Museolojişt, Turkey

Elif Lina COOK

Member of International University Museums Association Platform UNIMUZED, Museolojişt, Turkey

Yaşar ZEYNALOV

Member of International University Museums Association Platform UNIMUZED, Museolojişt, Turkey

Editor: Prof. Dr. Fethiye ERBAY

Editor: Assoc. Prof. Mutlu ERBAY

E ditorial Board/Yayın Kurulu

Prof. Dr. Ayşenur CELAYİR

University of Health Sciences, Hamidiye Medical Faculty, Turkey

Prof. Dr. Aysel AZİZ

İstanbul Yeniüzyıl University, Faculty of Cominication, Public Relations and Advertising, Turkey

Prof. Dr. Ayla ERSOY

Yeditepe University, Faculty of Fine Arts, Turkey

Prof. Dr. Devrim MEMİŞ

İstanbul University, Faculty of Aquatic Sciences
Department of Aquaculture and Fish Diseases, Turkey

Prof. Dr. Esin CAN

Yıldız Technical University, İİBF, Management Department, Turkey

Prof. Dr. Fethiye ERBAY

İstanbul University, Department of Museology, Turkey

Prof. Dr. İsa BAŞLIOĞLU

Member of International University Museums Association Platform UNIMUZED, /Artişt, Turkey

Prof. Dr. Nurseli UYANIK

İstanbul Teknik University, Faculty of Chemistry, Turkey

Prof. Dr. Oya KINIKLI

Member of International University Museums Association Platform UNIMUZED, /Artişt, Turkey

Prof. Dr. Sevil GÜLÇÜR

Member of International University Museums Association Platform UNIMUZED, /Archaeologist, Turkey

Prof. Dr. Sema BOLKENT

İstanbul Cerrahpaşa Universit, Faculty of Medical, Turkey

Prof. Dr. Sehban KARTAL

İstanbul University, Faculty of Science, Department of Physics, Turkey

Prof. Dr. Selçuk MÜLAYİM

Member of International University Museums Association Platform UNIMUZED, /Art Historian, Turkey

Prof. Dr. Şebnem ARIKBOĞA

İstanbul University, Faculty of Management, Turkey

Prof. Dr. Yüksel GÖĞEBAKAN

İnönü University, Faculty Of Fine Arts And Design, Malatya, Turkey

Prof. Dr. Ahmet GÜLEÇ

Member of International University Museums Association Platform UNIMUZED, Museologist, Turkey

Prof. Dr. Alparslan KUZUCUOĞLU

İstanbul Medeniyet University, Information and Document Management Dept., Turkey

Assoc. Prof. Mutlu ERBAY

Boğaziçi University, Head of Fine Arts Department, Turkey

Assoc. Prof. Sevtap DEMİRCİ

Boğaziçi University, Boğaziçi University, Atatürk Institute for Modern Turkish History, Turkey

Assoc. Prof. Sadettin AYGÜN

Member of International University Museums Association Platform UNIMUZED, Museolojişt Turkey

Assoc. Prof. Dr. Sibel AVCI TUĞAL

Işık University Faculty of Fine Arts, Visual Communication Design Dept. Turkey

Assoc. Prof. Dr. Işıl USTA KARA

Trakya Üniversitesi, Management Department, Turkey

Asişt. Prof. Nuri Ozer ERBAY,

İstanbul University, Department of Museology, Turkey

Assoc. Prof. Dr. Özlem VARGÜN

Yeni Yüzyıl University – Art And Design Faculty, Turkey

Dr. Suna TÜKEL

Member of International University Museums Association Platform UNIMUZED, Turkey

Fazlı Talat SAKARYA

Member of International University Museums Association Platform UNIMUZED, Museolojişt, Turkey

Res. Aşt.Nevres Işıl Kay KAÇAKGİL ÖKSÜZOĞLU

İstanbul University, Department of Museology, Turkey

UNIMUSEUM

International University Museums Association
Platform Journal of Cultural Heritage
Vol: 6 Issue: 2 Page 54-96 (2023)

Table of Contents/İçerik

Research Article/Araştırma Makaleleri

1-Persepolis: A Historical Marvel

Pages: 54-63

Amin ABEDPOUR

2- Emya Avrupa Yılıın Müzesi ve Çevresel

Sürdürülebilirlik Meyvaert Ödülü

Pages: 64-73

Şule ENGİN

3-Müzelerdeki Yeni Algı Biçimi: Koklamak

Pages: 74-81

Zeynep AKTOP ÇETİNBAYIR

4- Tarihi Seyir İçerisinde Deniz Müzesi Komutanlığı

Pages: 82-89

Çağrı PALA

5-Hegra The Lost City

Pages: 90-96

Helia HAJJAMSHIDI

PERSEPOLIS: A HISTORICAL MARVEL

Amin ABEDPOUR¹

Cite this article as:

Abedpour, Amin. (2023). Persepolis: A Historical Marvel. International University Museums Association Platform Journal of Cultural Heritage UNIMUSEUM, 6 (2) İstanbul, Türkiye, 54-63.

ABSTRACT

Persepolis: Tarihsel Bir Hakika

Persepolis is a city known as the ancient capital of the Achaemenid Empire. Built by Darius the Great and Ardashir I, it could be made with various additions. This historical place, a UNESCO World Heritage Site, reflects the cultural richness of Iran.

Among the architectural features, the golden ratio in the door and column sections attracts attention. The construction of Sivand Dam poses a threat to cultural and natural formations.

The inscriptions illuminate the accounting books of the Achaemenid Empire and the lifestyle of the period. However, sharing the information on the inscriptions has become difficult over time. Persepolis has been a rich archaeological site containing various palaces, structures and inscriptions throughout history. These investments from the Achaemenid period could spread the cultural and current heritage of the Persian Empire.

The aim of this study is to demonstrate and promote the value of Persepolis' cultural heritage.

Keywords: Persepolis, Achaemenid Empire, UNESCO World Heritage, Sassanid Influence, Naksh-e Rostam

Introduction

Persepolis is a city known as the ancient capital of the Achaemenid Empire. It was built by Darius the Great and Ardashir I and was expanded with various additions. This historical place, a UNESCO World Heritage Site, reflects the cultural richness of Iran.

Among its architectural features, the golden ratio in the door and column ratios attracts attention. The construction of the Sivand Dam has threatened the cultural and natural heritage around it. The inscriptions illuminate the accounting books of the Achaemenid Empire and the lifestyle of its period. However, sharing the information on the inscriptions has become difficult over time.

Persepolis is an ancient city known as Takht Jamshid during the Achaemenid period. (Shahbazi, Achaemenid Settlement in the Oersepolis Plain. p. 21. V.) Located in Marvdasht, Iran, it served for many years as the ceremonial capital of the Achaemenid Empire. Built by Darius the Great and Ardashir I, Persepolis was expanded with the addition of various buildings. Once a year, representatives from different countries made various offerings and presented their gifts to the king in Persepolis on the first day of the new year. (Figure 1)

1 B.C. Construction began in 518 at Parsa, the new capital of the Achaemenids.

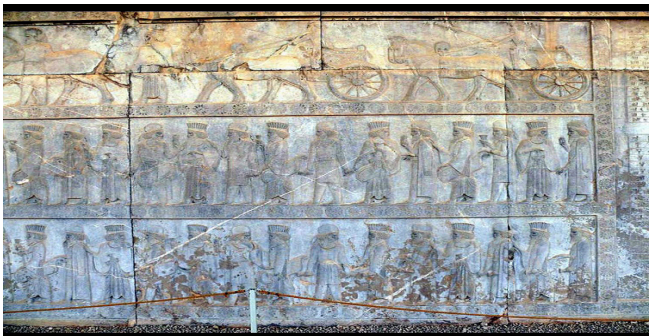

Figure 1: Engraved in Takht Jamshide (Amin Abedour, Personel Archieve, 2022)

Figure 3: Tomb of Ardashir II knk (Amin Abedpour, Personel Archieve, 2022)

Macedonian General Alexander the Great, B.C. In 330 she attacked Persia and set fire to Persepolis, but its ruins still stand. (Figure 2)

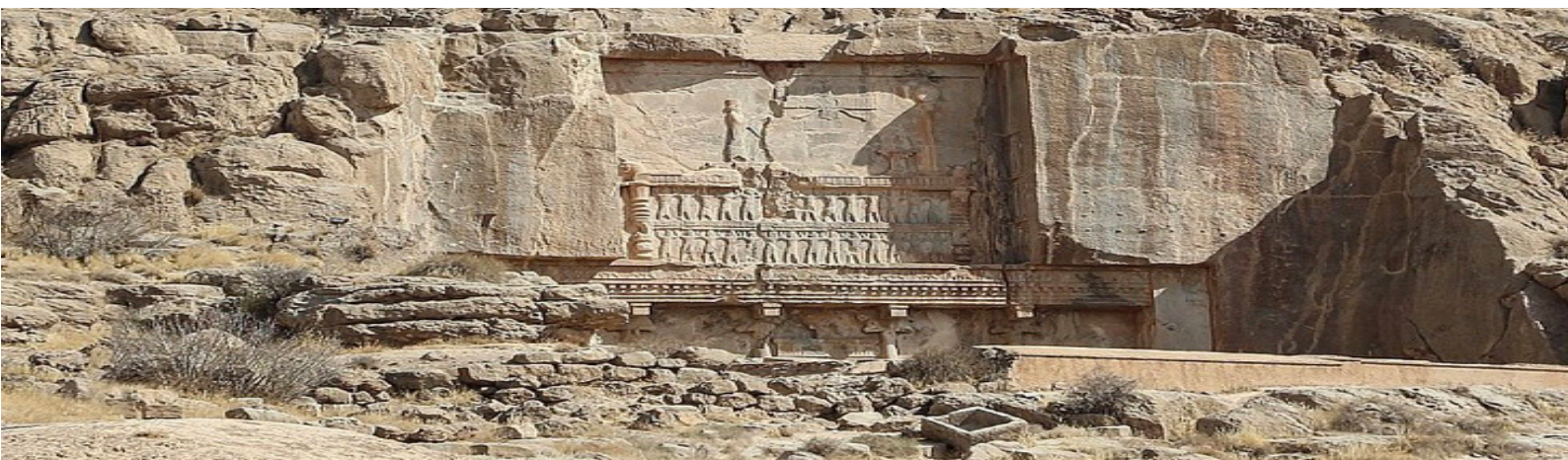
Figure 2: Alexander raises the torch to set fire to Persepolis, George Roche Gross, 1890 (Amin Abedpour, Personel Archieve, 2022)

This historical site has been on Iran's UNESCO World Heritage list since 1979. (UNESCO, 1979, Nu. 114) Sassanid kings also left inscriptions in the Thatcher Palace in Persepolis, and after the spread of Islam, they called the region "Hazarstun" or "Chel Setun" (Erbay, 2009, p. 74-76).

Persepolis has undergone name changes at various periods throughout its history and is still protected as an important archaeological site today (Shahbazi, Achaemenid Settlement in the Oersepolis Plain. p. 21).

There are hundreds of semi-completed tombs in Persepolis (Figure 3), some of which are located at the foot of Mount Rahmat and date back to II. Ardashir and III. It belongs to Ardeshir. According to archaeologists, the half-abandoned tomb in the south belongs to Darius III.

Darius, Xerxes, Ardeshir I and III. Emperors such as Ardeshir completed or repaired the structures built in Persepolis.

In Firdevsi’s Shahnameh, Jamshid is mentioned as a ruler who ruled a just and beautiful kingdom and celebrated Nevruz. (Figure 4) During the Islamic period, the carved images of the royal throne next to the Parse ruins (Figure 5) were named Takht Jamshid, as they were thought to be similar to the throne of Jamshid described by Ferdowsi.

Figure 4: Shahname chapter 4 Ganjur Story (Amin Abedpour, Personel Archieve, 2022)

Figure 5: Shahname Chapter 4 (Amin Abedpour, Personel Archieve, 2022)

This name was later translated as Parse. During the Islamic period, this area was revered and referred to as “a thousand columns and forty minarets” and was associated with figures such as the Prophet Solomon and Jamshid. (p.48)

In Greek, Persepolis was used as the nickname of Athena, the goddess of wisdom. At the same time, B.C. The 5th century Greek poet Achilles used this term as a metaphor and pun for the city of the Persians.

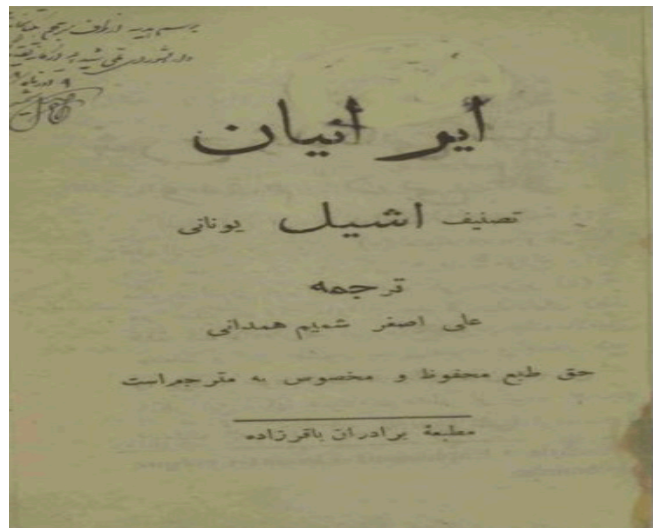

Figure 6: Iranian named book (classification Achilles in Greek) Ali Asghar Hamedan

Takht Jamshid is located in the capital of Fars province, 10 km north of the city of Maroodasht and 57 km from Shiraz. The height of Persepolis above sea level is 1770 meters. This palace complex is located to the east of Mount Rahmat, while its other three sides overlook the Mervdasht Plain. Persepolis is located on a stone platform with a height of 8 to 18 meters above the level of Morvdasht Jalga. Its dimensions are measured as 455 meters (west facade), 300 meters (north facade), 430 meters (east facade) and 390 meters (south facade). The construction of Persepolis dates back to B.C. It dates back to 518 and spreads over an area of 125 thousand square meters. (prof remy boucharella (archaeologist and member of the french scientific research center) (Figure 7)

Figure 7: Prof Remy Boucharella, archaeologist and member of the French scientific research center. (Amin Abedpour, Personel Archieve, 2022)

Pyth agoras described Persepolis as the largest building in the world and stated that this work was completed by hundreds of people in a process

that took 120 years. (Pythagoras Iran Sihetnamesi Book. Translated by Yusuf Etesami, 1935, p.136) (Figure 8)

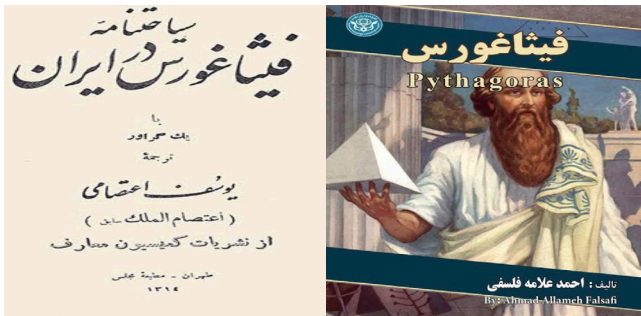

Figure 8: The book named Pythagoras Iran Sihetname, tr., Yusuf Etesami, 1935 (Amin Abedpour, Personel Archieve, 2022)

The striking feature among the architectural arts of Persepolis is the golden ratio of the height of the doors to their width and the height of the columns to the distance between two columns (Frye, 1974, p.385) (Figure 9)

This complex dates back to B.C. It was burned by Alexander the Great in 330, but some structures, such as the Apadana Palace, have partially survived until today.

Figure 9: Prof. Dr. Richard Fry, Iran Research Professor at Harvard University, (Amin Abedpour, Personel Archieve, 2022)

The fact that Persepolis has been known by various names throughout its history and is associated with the legends in Firdevsi's Shahnameh reflects the cultural importance of this ancient city.

According to Herzfeld, whose findings were studied by the Institute of Oriental Studies at the University of Chicago and whose findings are still preserved in this institution, the reason for the construction of Persepolis was the need for a royal and magnificent atmosphere. (Figure 10)

This ancient city was designed to be the site of the founding of the Persian Empire and as a ceremonial place to celebrate special events, especially Nowruz, but it was not the center of the Persian Empire. (Frye, 1974, p.383)

Figure 10: Ernest Emil Herzfeld in Perspolis Iran (Pinterest, <https://tr.pinterest.com/pin/675469644082625841/>)

The architecture of Persepolis was noted for its use of wooden columns. The lower and upper parts of the columns were made of stone, but wooden columns were used. (Frye, 1974, p.383) (Figure 12)

Figure 12: Prof. Richard N. Frye

Explored by an Italian-Iranian expedition team, Persepolis has gained great prestige among Iranians due to a sense of patriotism and respect for its history.

The Pahlavi dynasty gave great importance to Persepolis, and Mohammad Reza Shah Pahlavi held the 2,500-year celebrations of the Iranian Empire in this ancient structure. (Figure 13)

Figure 13: Book celebrating the 2500th anniversary of the founding of the Persian Empire. (International Iran Committee)

However, with the Islamic revolution, respect for Persepolis decreased and some extremist groups launched attacks to destroy this historical structure. (Figure 14)

Figure 14: BBC 1979 .6.16

However, these attempts failed, thanks to the resistance of local people and authorities. (Figure 15)

Figure 15: Etelaat newspaper (Mahmud Taleghani) 1979.07.10

The construction of the Sivand Dam is approximately 50 km from the ancient city of Persepolis, which has raised concerns that it may have negative impacts on the cultural and natural heritage of the Pasargad Plain and the Balaghi Pass. Those who oppose the withdrawal of water from the Sivand Dam believe that this situation may negatively affect historical and natural riches. It is important to note that due to misuse of water and drought around Persepolis, a critical land subsidence has occurred, which could be dangerous in the future. The construction of the Sivand Dam has raised concerns that it may damage and affect national monuments in the region. (alireza majidi prof. dr article about the sivand dam and its historical ruins (1pezeshk.com) (Figure 16)

Figure 16: The historical area (Article about alireza majidi prof. dr sivand dam and its historical ruins)

Architects, artists and experts from different nations under the influence of the Achaemenid kings worked on the construction of Persepolis. (Stelper .linguist. institute of oriental studies. university of Chicago) documentary (figure 17)

Figure 17: Prof. Mathieu Stelper (Amin Abedpour, Personal Archive, 2023)

To ensure the earthquake resistance of the columns in the Palace of Hundred Columns, the architects ensured this durability by connecting the two supporting parts with molten lead. This method took advantage of the advantages of lead, which is resistant to earthquakes. The principle of measuring length and number at Persepolis was determined with the contributions of researchers and experts. Using “fingers” as the unit of measurement, these measurements were used to determine different sections on the structure. These measurements provided information about the details and symmetry of the structure at Persepolis.

It was determined that 3, 7 and 9 were considered sacred numbers among the numbers used in the architectural design of Persepolis. These numbers are found in the number of pillars and other details in Apadana. It turned out that these numbers were considered sacred in ancient Iranian beliefs and played this important role in the design of Persepolis.

The 111 steps of the great staircase in Persepolis are the multiplication of the numbers 37 and 3, also the number of houses from Shush to Sardis is exactly 111. These numbers carry symbolic meanings in the details of Persepolis.

Using dovetail instead of mortar in gluing the stones of Persepolis ensures that the stones are brought together smoothly. Without using mortar, the stone surfaces are shaved so that they fit together well, and they are joined using a dovetail. Various methods were used to join stone, for example, by carving marks on pieces of stone to ensure fit before assembly. Additionally, holes were drilled

and molten lead was used to connect the stones together. In the Persepolis petroglyphs, stone carvings used to symbolize the Zoroastrians’ Nowruz represent balance between the lion and the cow, symbols of power and strength. (Figure 18)

Figure 18 : Persepolis (Amin Abedpour, Personal Archive, 2023)

In the petroglyphs, representatives of the nations are depicted as members of the equally large world community, and it is shown that each nation can freely use its own culture. (Figure 19)

Figure 19: Petroglyphs (Amin Abedpour, Personal Archive, 2023)

The Gate of Nations, the entrance building of Persepolis, is a 10 meter high structure. At the western and eastern gates are two stone bulls with a winged man and a human head. In the inscriptions, it is stated that every good thing was done by the will of Ahuramazda. These gates face south and east and are directed towards the Apadana Palace. (Figure 20)

Figure 20: A view of the Apadana Palace. (Amin Abedpour, Personal Archieve, 2023)

It is one of the oldest palaces of Persepolis. It was built by Darius the Great for the celebration of Nowruz and the reception of representatives of the countries. Its roof, supported by 6 rows of 6 columns, contains 72 columns in total. The portico columns of the palace are round and the interior columns are square. (Shahbazi, Achaemenid Settlement in the Oersepolis Plain. p. 21) (Figure 21).

Figure 21: Source in a documentary program (Prof. Alireza Shapour Shahbazi. Achaemenid Period Expert and History, Eastern Oregon University)

Eric Schmidt, who excavated Persepolis, described the Apadana Palace as “the most magnificent and comprehensive buildings of Persepolis.”

Figure 22: Thatcher Palace (Google Lens, Photography)

It is a private palace built by the order of Darius the Great. The palace, with an area of 29 x 40 meters, is also known as the Khat Museum, where various Persian inscriptions are found. During the construction process, the stone porch and staircase in the south were built by Xerxes, and the stone staircase in the west was built by II. Added by Ardeşir.

Figure 23: The ruins of the entrance gate of the Hadish Palace (Amin Abedpour, Personal Archieve, 2023)

It is the private palace of Xerxes and is located on the highest part of Persepolis.

The palace, which had 66 columns, probably suffered a fire due to the Athenians’ hatred of Xerxes. The area of this palace is approximately 46,000 square meters, and its roof is supported by a hundred columns. The People’s Assembly complex of the King of Xerxes, located in the Imperial Treasury building, consists of a hall with 99 columns. Columns, each 14 meters high, support this impressive complex.

Persepolis contains many palaces and building complexes. The Hundred Column Palace consists of a hall, a room and two backyards. According to ancient Greek historians, Alexander took the

gold, silver and valuables of the Persepolis treasury. During the scientific excavations carried out in the treasury building, many clay tablets written in cuneiform and Elamite language were discovered. (Figure 24)

Figure 24: Tablets (University of Chicago, https://isac.uchicago.edu/gallery/contents-treasury-and-other-discoveries#5C5_72dpi.png)

Among the palaces of Persepolis, Palace H is located to the west of the Palace of Hadish. The carved stairs leading to this palace from both sides are in a semi-ruined state today.

It is located in the parliament hall and attracts attention with its three doors opening to other palaces. It was built by Xerxes and is located inside the Persepolis Museum and Gallery.

Persepolis Museum building, (Figure 25)

Figure 25: Entrance of the palace with three gates (Amin Abedpour, Personal Archive, 2023)

It is one of the palaces of Persepolis. It is located on the north side and was excavated and rebuilt in 1931 by orientalist Ernst Emil Hertzfeld. This museum is used as the central administration of Persepolis and serves history and culture enthusiasts as a restored building.

Non-Achaemenid inscriptions in Persepolis, it is especially notable in the complex of flat palaces at Jamshid. These inscriptions contain information about historical figures from later centuries and date back to the late Qajar period.

These are clay inscriptions that were baked and stored in warehouses as a result of the burning of Persepolis. Some of these inscriptions were sent to America, but were lost for various reasons, and due to the World War II, the remaining amount remained in the warehouses of American universities.

When these inscriptions were translated, the accounting books of the Achaemenid Empire and details about the lifestyle of Iranians during the period were revealed.

For example, information about the workers and engineers who worked on the construction of Persepolis shed light on issues such as the way they received their salaries and even the participation of women in the workforce.

However, due to the problems experienced during the period when the inscriptions were found, the government of the Islamic Republic requested that the inscriptions be returned to Iran with compensation demands for the Jews.

This event made it difficult to share the information on the inscriptions.

The discovered clay tablets contain important information on subjects such as the salary payment system, the types of materials used, the events that took place in Persepolis and the revenge actions of the police.

Additionally, the discovery of tablets containing words written in Elamite cuneiform script during excavations in 1312 AD revealed that the workers involved in the construction of Persepolis came from different nationalities and were all subjects of the Achaemenid Empire.

The stone inscriptions of Darius the Great and the foundation inscriptions of the Apadana Palace of

Figure 26: Artabanus's tomb (Amin Abedpour, Personal Archive, 2023)

Persepolis represent an important archaeological and historical source. The content of these inscriptions provides important information about the reign of Darius. In addition, the presence of explanations about Darius' leadership and empire in various parts of these inscriptions written in different languages offers historians a rich perspective. These stone inscriptions are important texts engraved on the foundation stones of buildings constructed in Persepolis during the reigns of Darius the Great and Xerxes. In these texts, the rulers' expressions of themselves, their governments, and their devotion to Ahura Mazda illuminate the religious and political context of the Persian Empire. In addition, requests for preservation of the inscriptions from enemies, wishes for protection from drought and lies, rulers' encouragement of their people and requests for blessings, it reflects the core values of Persian culture and government. The inscription of Artabanus I presents remarkable information such as spelling and spelling errors that emerged during the examination of buildings and inscriptions built in the later periods of Persepolis. These inscriptions provide an important archaeological source on the history and culture of the Persian Empire.

Conclusion

In retracing the historical imprints of Persepolis through the annals of stone inscriptions, modern architectural renaissances, and cultural celebrations, a profound narrative unfolds, underscoring the perennial significance of this ancient Persian marvel. Darius the Great, through his meticulous inscriptions in multiple languages at Apadana Palace, the southern wall, and the Thatcher Palace, transcended temporal boundaries, etching the triumphs and blessings of Achaemenid rule into the very stones of Persepolis. These inscriptions, eloquent in Old Persian, Elamite, and Akkadian, serve as an indelible testament to the imperial aspirations and cultural amalgamation orchestrated by the Achaemenid kings.

The infusion of Persepolis's architectural magnificence into the fabric of modernity, particularly during the era of Rıza Şahin, represents a deliberate homage to the regal aesthetics of ancient Persian edifices. The Sehrbani Palace, Meli Bank of Iran fund building, and Ancushirvan Dadgar High School emerge as architectural relics where the echoes of Persepolis reverberate through capitals adorned with mythical creatures and stone carvings reminiscent of Achaemenid soldiers. This

harmonious fusion of past and present underscores Persepolis's enduring influence on contemporary architectural expressions.

Furthermore, the cultural celebrations emanating from the shadows of Persepolis, epitomized by the Shiraz Arts Festival, assume a pivotal role in perpetuating the legacy of the Achaemenid Empire. Leaders from diverse nations converge to pay homage to Cyrus the Great, rekindling the spirit of aristocratic tributes amidst the rich tapestry of Persian heritage. The Shiraz Arts Festival, spanning a decade, not only becomes a cultural extravaganza celebrating Iranian artistry but also serves as a bridge between ancient marvels and the dynamic expressions of global artistic diversity.

In conclusion, Persepolis stands as an immutable monument, weaving together the intricate threads of historical narratives, architectural reawakenings, and cultural celebrations. Its stone inscriptions narrate the saga of a bygone era, echoing through contemporary architectural endeavors that pay homage to its grandeur. The cultural celebrations, particularly the Shiraz Arts Festival, serve as a living testament to the enduring spirit of Persian heritage, fostering a cross-temporal dialogue between antiquity and the present. Persepolis's legacy is not confined to the annals of history but thrives in the modern-day, ensuring its indomitable presence in the cultural mosaic of the world.

Resources

Aftab. (2015, April 8). The glory of Persepolis in Canada. Archived from the original on November 4, 2012. Access date: August 6, 2011.

Ahmadi, A. "Hz. Suleiman (a.s) and Hodhod Khosh Khabar".

BBC Persian. (2012). "Iranian revolution and cultural heritage."

Bilgi Newspaper. (1979, April 23) "*Iran Ettelaat*" p.1.

Britannica Online Encyclopedia. "Persepolis."

Cultural Heritage, Crafts and Tourism Organization. (Access date: May 200, 2011). Archived from the original on February 18, 2013.

Erbay, F. (2009). "Palmira (Tadmur) Antik Kenti." *rh+Sanat-Plastik Sanatlar Dergisi*, vol.63, p.74-76.

Frye, R. N. (1974). Persepolis Revisited. *Journal of Ancient Persian Studies*, 33(4), 383-62.

Google Maps. (Access date: September 24, 2013). "Location of Persepolis."

Herzfeld, E. (n.d.). Ernst iii. Herzfeld and Persepolis. *Encyclopaedia Iranica*.

Iranicaonline.org. (2008). "Iran Chronology History Part 1."

Rezaiyan, Farzin Haft Rukh Farrokh, Iran. P. P. 68. (2017). Alireza Shahpour Shahbazi. *Persepolis Documentary Guide*. Parse Pasargad Research Foundation, Tehran, Sefiran Publications, and Farhangsarai Mirdashti Publications, p. 28. ISBN 4-6-91960-964.

Rouhani, B. (2005, February). "The beginning of modernism in Tehran's architecture." *Islamika*, February 18, 2013.

Shahbazi, A. S. (2004). "The city of Parse and its position in Achaemenid history." *Documentary Guide to Persepolis*, Parse Pasargad Research Foundation, Tehran, Sefiran Publications, and Mirdashti Farhangsarai Publications, p. 11. ISBN 6-4-964-91960.

EMYA AVRUPA YILIN MÜZESİ VE ÇEVRESEL SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK MEYVAERT ÖDÜLÜ

Şule ENGİN¹

Cite this article as:

Engin, Şule. (2023). Emya Avrupa Yılın Müzesi ve Çevresel Sürdürülebilirlik Meyvaert Ödülü. International University Museums Association Platform Journal of Cultural Heritage UNIMUSEUM, 6 (2) İstanbul, Türkiye, 64-73.

ABSTRACT

European Museum Of The Year Award And The Meyvaert Museum Prize For Enviroment Sustainability

The increase in the number of awards in the century we live in also has a counterpart in the awards given in the field of culture and arts. The foundations of the “European Museum of the Year Award”, an international museum award held every year since 1977, were laid by museum scientists Kenneth Hudson, Richard Hoggart and John Letts. EMYA is modeled after the “Museum of the Year” model, which is a national award given in the United Kingdom (Hudson, 1981; 1988). This award, given in cooperation with the International Council of Museums (ICOM), aims to draw attention to new ideas in the world of museology and to create a bridge between society and museum professionals. This organization, which operated under the name EMYA when it was founded, has been awarded different museology awards such as EMYA, European Council Prize and Silletto Prize, Kenneth Hudson Award, Meyvaert Museum Prize, Portimão Museum Prize and Special Awards since 1997 under the name of European Museum Forum [EMF]. One of the award categories, the Meyvaert Environmental Sustainability Awards, is based on all initiatives related to an ecological attitude, policy or practices that the museum adopts or tries to adopt in the development of new exhibitions and in all aspects of its structure and operation. Museums should consider the environmental impact of exhibitions and other resources they consume, such as building materials, water and paper, and reduce their waste. This also includes encouraging visitors to be aware of environmentally sustainable ways of living their lives and more specifically how environmental considerations impact visitors.

Keywords: EMYA, Museum of the Year, European Council Prize and Silletto Prize, Kenneth Hudson Award, Meyvaert Museum Prize, Portimão Museum Prize and Special Awards.

Giriş

Araştırmanın önemi ve yöntemi müzelerin gelişiminde, rekabet gücünü artırıcı, itici güç olarak uluslararası müze ödül sistemleri araştırılmaktadır. Avrupa Yılın Müzesi Ödülü (EMYA), 1977 yılında Kenneth Hudson tarafından kurularak her yıl düzenli olarak Avrupa Konseyi korumasında düzenlenen uluslararası, Avrupa'nın saygın ve uzun vadeli müze ödülüdür. Amaç Avrupa müze platformundaki mükemmelliği yücelterek müze inovasyon süreçlerini özendirme ve geliştirme, EMYA, son iki yıl içinde yenileşme ve genişleme geçiren kalıcı müzeler ile halka açılan yeni müzelere verilmiştir. Araştırmada Emya Ödülleri çerçevesinde Çevresel Sürdürülebilirlik Meyvaert Müzesi Ödül kategorisi ele alınmış, toplum yararına yapılan ve örnek oluşturan bu müzelerin işleyiş stratejileri incelenmiş; başarı kriterleri göz önünde bulundurulmuş gelecekte yapılması muhtemel Çevresel Sürdürülebilirlik projelerine model oluşturarak katkı sağlayacağı düşünülmüştür. İklim değişikliği ve doğanın olumsuz yönde etkileri devam ettikçe müzelerin bu önemli sorunları ele alma ve gelecek nesillerin geleceğini korumaya katkıda bulunma yükümlülükleri de paralel olarak artmaktadır. 2020 öncesinde, ödül olarak tanıtılmadan, özel övgü olarak verildiği için, 2020 yılından günümüze kadar Çevresel Sürdürülebilirlik Meyvaert Müzesi Ödülü olarak birinci olan dört müze kapsama dahil edilerek, ödül alan müzelerin Emya ödül stratejilerine mimari ve sergi alanları incelenmesiyle bakılarak, sürdürülebilirlik kapsamında farkındalık oluşturmak için nasıl stratejiler geliştirdikleri incelenmiştir. Programa 47 Avrupa Konseyi üye ülkesinden her yıl ortalama 45 müze başvuruyor ve kazananlar tür, çap, disiplin ve konum fark etmeksizin her türden müze arasından seçiliyor. 2020 yılının, 61 aday ile katılım rekoru kırdığı belirtilmiştir. Emya'nın diğer kategorilerdeki ödülleri de eş zamanlı olarak Avrupa Müze Forumu vasıtasıyla takdim edilmektedir.

Kültürel mirasın toplandığı, saklandığı, korunduğu ve bilimsel araştırmaların yapıldığı mekânlar olarak müzeler, toplumun hizmetinde insana ve çevresine hizmet verirken, hizmetin kalitesinin değerlendirilmesi, karşılaştırılması, ödüllendirme sistemi ile başarının yansıtıcı özelliği ortaya konulmaktadır. Kenneth Hudson tarafından kurulan Avrupa Yılın Müzesi Ödülü (EMYA) Türkiye den

pek çok müzeci ve hocam müzecilik bölümü kurucusu Fethiye Erbay ın katıldığı ödül töreni, Bursa da düzenlenmiştir. Avrupa Müze Formu 32. İlk kez Bursa da düzenlenmiştir. İstanbul Modern Sanatlar Müzesi, İsviçre'den Hayat Hikayeleri Müzesi ve İspanya'dan Almonia Arkeoloji Merkezi Özel ödülleri kazananlar arasındadır. Teknik özellikleri bakımından değerlendirmeye alınan aday müzeler arasından Norveç'ten Jaeren Bölge Müzesi ise Micheletti Ödülü'nü kazandı. Törene EMF Başkanı Stephen Harrison, Belçika Kraliçesi Fabiola'ya ve EMF Yönetim Kurulu Başkanı Wim Van Der Weiden'e törene katılmıştır. (Erbay, 2009:16).

Çalışmanın kapsamı, EMYA, Avrupa Yılın Müzesi Ödülü, Çevresel Sürdürülebilirlik Meyvaert Müzesi Ödül kategorileri üzerinden incelenecektir. 15 Nisan 2012 tarihinde Avrupa Konseyi Museum of Broken Relationships Wins Kenneth Hudson Award Wayback Machine ile 2005 yılı Avrupa Kültür Kuruluşu European Museum of the Year Award (İngilizce) BRICKS Projesi: Entegre Kültürel Bilgi Hizmetleri için yazılan İngilizce makaleler internet ortamında sitesinde arşivlenerek Türkçeye çevrilerek bu makalede kullanılmaktadır. Avrupa Müze Forumu.2011 yılı basın açıklaması, "The Gallo-Roman Museum in Tongeren, Belgium, won the European Museum of the Year Award 2011" tercüme edilerek kullanılmıştır. Ayça Bayrak Uluğ, (2022) ile Serhan Ada, Sedef Akalın ve Miyase Çelen, Müzeler Yarışıyor: Türkiye ve Avrupa Yılın Müzesi Ödülü. Kültür Politikası ve Kültürel Diplomasi Genç Araştırmacılar Konferansı Makaleleri de araştırmaya dahil edilmiştir.

EMYA, Avrupa Yılın Müzesi Ödülü, Çevresel Sürdürülebilirlik Meyvaert Müzesi Ödül Kategorileri

1. Ödül Kategorileri

EMYA, Birleşik Krallık 'ta verilen ulusal bir ödül olan "Museum of the Year" modeli örnek alınarak kurgulanır (Hudson, 1981; 1988). Uluslararası Müzeler Konseyi (ICOM) ile iş birliği içerisinde verilen bu ödülle, müzecilik dünyasındaki yeni fikirlere dikkat çekmek ve toplum ile müze profesyonelleri arasında bir köprü oluşturmayı amaçlanır (Hudson, 1988). Kurulduğu yıllarda EMYA ismiyle faaliyet gösteren bu organizasyon, 1997 yılından itibaren Avrupa Müze Forumu [Eu-

ropean Museum Forum, EMF] adıyla EMYA, European Council Prize ve SillettoPrize, Kenneth Hudson Award, Meyvaert Museum Prize, Portimão Museum Prize ve Özel Ödüller gibi farklı müzecilik ödüllerini kapsayan çatı görevi gören bir organizasyon olarak yapılandırılır (European Museum Forum).

1.1 The European Museum of the Year (Avrupa Yılın Müzesi Ödülü): Ödül, benzersiz atmosferi, yaratıcı yorumu ve sunumu, yaratıcı eğitim yaklaşımı ve sosyal sorumluluğu ile izleyici çekmeye ve ziyaretçilerini memnun etmeye doğrudan en fazla katkıda bulunan müzeye veriliyor.

1.2 The Council of Europe Museum Prize(Avrupa Konseyi Müze Ödülü) : Avrupa Konseyi'nin 47 üye devletini birleştiren bir faktör olarak Avrupa kültürel mirasının korunması ve tanıtılması ihtiyacını vurgulamayı amaçlayan benzersiz bir ödüdür.

1.3 The Kenneth Hudson Prize (Kenneth Hudson Ödülü): Kenneth Hudson Ödülü, toplumdaki müze rolüne ilişkin yaygın algılara meydan okuyan ve Kenneth 'in ruhunu ileriye taşıyan en sıra dışı, cüretkâr ve belki de tartışmalı bir başarı sergileyen bir müzeye, kişiye, projeye veya bir grup insana verilir.

1.4 The Silletto Prize (Siletto Ödülü): Silletto Ödülü, son iki yılda yerel halkı müze ve miras projelerinin planlanması ve geliştirilmesine dahil etmede mükemmellik sergileyen veya müzenin kamu kalitesini artırmak amacıyla gönüllülerle yaptığı çalışmalardan olağanüstü destek alan bir müzeye verilir.

1.5 The Meyvaert Museum Prize for Sustainability (Meyvaert Sürdürülebilirlik Ödülü): Bu ödül, toplama, belgeleme, sergileme ve halka açık programlamanın yanı sıra kendi sosyal, mali ve fiziksel kaynaklarının yönetiminde sürdürülebilirlik ve çevre sağlığı konularını yansıtmaya ve ele alma konusunda istisnai bir bağlılık sergileyen bir müzeye verilir.

1.6 The Special Commendations (Özel Takdir Ödülü): Kamu hizmetlerinin yeni ve yenilikçi bir yönünü geliştiren ve diğer Avrupa müzelerinin öğrenebileceği bir dizi özel ödül de verilmektedir (European Forum).

2. Meyvaert Çevresel Sürdürülebilirlik Ödülü
Çevresel sürdürülebilirlik ile, müzenin yeni sergilerin geliştirilmesinde, yapının ve işleyişinin tüm

yönlerinde benimsediği veya benimsemeye çalıştığı ekolojik bir tutum, politika veya uygulamalarla ilgili tüm girişimler baz alınır. Müzeler, sergi ve yapı malzemeleri, su ve kâğıt gibi tükettikleri diğer kaynakların çevresel etkilerini dikkate almalı ve atıklarını azaltmalıdır. Bu aynı zamanda ziyaretçilerin yaşamlarında çevresel açıdan sürdürülebilir yöntemlerin ve daha spesifik olarak çevresel hususların ziyaretçileri nasıl etkilediğinin farkında olmalarını teşvik etmeyi de içerir. Ödül, MEYVAERT tarafından desteklenmektedir (European Forum).

3. Meyvaert Müzesi Sürdürülebilirlik Ödülü 2020 Ribe, Danimarka - The Wadden Sea Center

Wadden Denizi Merkezi, Jutland'ın batı kıyısında, Ribe yakınlarında yer almaktadır. Dünyanın en önemli sulak alanlarından birine ev sahipliği yapan Wadden Denizi, Esbjerg'in kuzeyindeki Ho Körfezi'nden Hollanda'daki Den Helder'e kadar yaklaşık 500 km uzanır. Promotor ve yönetmen Klaus Melbye, 2010 yılında Wadden Denizi Ulusal Parkı'nın kurulmasında ve 2014 yılında Danimarka Waddensee' nin UNESCO Dünya Mirası alanı olarak belirlenmesinde etkili olmuştur. Doğa ziyaretçi merkezleri için yeni bir küresel ölçüt oluşturan dikkate değer bir başarıdır. Wadden Denizi Merkezi, yenilikçi mimari, birinci sınıf tasarım ve animatörlü hikâye anlatımını birleştirerek ziyaretçi merkezleri için yeni bir ölçüt oluşturur. Sadece temelleri sunan ve her şeyi açıklamanın cazibesine direnen sergi, ziyaretçiye keşfetmesi için zaman ve mekân bırakırken, yüksek düzeyde bilimsel bir mesaj verir. Doğa, bilim ve sanatın sinerjisi, hem muhteşem hem de zekice unutulmaz bir deneyim sağlar. Wadden Denizi, Danimarka'daki diğer altı cazibe merkezi ile birlikte UNESCO Dünya Mirası Listesi'ndedir. Unesco'nun listesine girebilmek için, Unesco'nun on kriterinden birini karşılamamız gerekir. Danimarka çamur düzlükleri üç kriter temelinde seçilmiştir: Wadden Denizi, büyüklük ve biyolojik çeşitlilik açısından çok özeldir. Ekosistem, bitki ve hayvanların yararına önemli ekolojik doğal süreçler gerçekleşir. Bölgenin jeolojisi ve dinamikleri, çeşitli hayvan ve bitki yaşamı sağlar, çünkü alan değiştiğinde hem hayvanlar hem de bitkiler uyum sağlamak zorundadır (European Forum).

Figür 1: Sığircık kuşu

Figür 2: Kara güneş

Figür 3: İstiridye safari

Figür 1,2,3<https://dortemandrup.dk/work/wadden-sea-centre-denmark> (Erişim Tarihi:15.12.2023)

Wadden Denizi, dünyadaki en büyük gelgit bölgesidir. Wadden Denizi, Jutland, Almanya ve Hollanda'nın batı kıyısı boyunca Varde'den Hollanda'nın Den Helder kasabasına kadar uzanır.

Toplamda, çamur düzlükleri üç ülke boyunca 500 kilometreden fazla kıyı şeridine uzanıyor ve yaklaşık 8.000 kilometrekarelik bir alanı kaplıyor. Çamur düzlüklerinin yaban hayatını anlamak için, çamur düzlüklerindeki hayvanların çoğu için bir besin kaynağı olarak diyatomların önemini anlamak gerekir. Her yıl milyonlarca göçmen kuş çamurluklardan geçer. Pasifik istiridyesi, çamurluklarda birçok yerde yaşayan istilacı bir türdür, ancak istiridyeler kuşlar ve midyeler gibi diğer hayvanların yiyecek bulmasını zorlaştırabilir. Bu nedenle, yemek için istiridye toplayarak Wadden Denizi'nin doğasına yardımcı olabilirsiniz. Çamur düzlüklerinin üzerinde binlerce sığircık kuşunun gökyüzünde toplanması etkileyici bir manzardır. Sığircıklar, gece karaya çıkmadan önce "kara güneş" adı verilen büyük sürüler halinde toplanırlar, ancak tam olarak neden toplandıkları tam olarak belli değildir. İlkbaharda Şubat ayından Nisan ortasına kadar kara güneşi, sonbaharda ise Ağustos ayından Kasım ayına kadar kara güneşi görmek mümkündür. Yıldızlar inişten önce yaklaşık 20 dakika kara güneş oluşumunda uçarlar. Kara güneş genellikle gün batımından bir saat sonrasına kadar yaşanabilir (Dortemandrup).

1.1 Mimari

Dorte Mandrup'un yenilikçi mimarisi, sürdürülebilirlik gereksinimlerinin çağdaş bir tarzda saz gibi geleneksel malzemeler kullanılarak nasıl karşılanabileceğini göstermektedir. Geleneksel yerel evlerde olduğu gibi sadece çatı için değil, aynı zamanda merkezin yeni uzantısının duvarları için saz kullanımı mükemmel akustik ile sonuçlanır. Tüm kompleks, büyük cam panellerden görülebilen bataklığa güzel bir şekilde entegre edilmiştir. Sürdürülebilirlik taahhüdü burada bir kelimedenden daha fazlasıdır; büyük güneş enerjisi panelleri çatıya gizlenmiştir, aydınlatma enerji tasarrufudur ve kafeteryadaki çoğu ürün organikdir. Yerel halktan gelen güçlü destek yıllar içinde arttı- merkez sayesinde bölgede yeni işler var ve pansiyonlar on kat arttı. Merkez ayrıca sahile rehberli turlar teklif ediyor ve su botları gibi gerekli ekipmanları sağlıyor. Küçük bir güneş dördlüsü, engelli kişilerin ziyaret etmesine izin verir (Archdaily).

Figür 4 :Wadden Sea Center

Figür 5: Wadden Yan Cephe

Figür 6: Wadden Ön Cephe
Figür 4,5,6: Kaynak:(<https://walserhaus.ch/de/>)

Wadden Deniz Merkezi'nin heykelsi formu, geleneksel bir yerel sanat eserinin çağdaş bir yorumunu sunan ve çevre manzaraya bir dönüm noktası kapısı oluşturan Danimarka'nın batı sahilinin

bataklıklarından yükselmektedir. Proje mimarı; Dorte Mandrup Architects, binanın içeriğini ve iç çevre ile eşik değerlerin yanı sıra, inşasıyla binayı kendi bünyesine yerleştirmeyi hedeflemiştir. Avlu ve bir bütün olarak bina, Wadden Denizi Ulusal Parkı'na açılan bir kapı görevi görmektedir ve bu nedenle, mimarisini kapsamıyla birlikte peyzaj hakkındaki anlayışını ve deneyimini destekleme ve geliştirme kabiliyeti bakımından değerlendirilmelidir.

3.2 Sergiler

Merkezin küresel ısınmayı ele alması, doğanın tüm yönlerinin derinden takdir edilmesini teşvik ederek olur. Buradaki yükselen deniz seviyelerinin özel önemi göz önüne alındığında, sergi gelgitlerin, yüksek suların ve en kötüsü 1634'te su seviyesinin 6 metreden fazla yükseldiği yıkıcı sel olaylarının ayrıntılı bir açıklamasını sunuyor. Son galeri olan "Dijital Ornitoloji", 562 senkronize LCD ekranın kullanıldığı şaşırtıcı bir enstalasyon, Wadden Denizi'nin çamurluklarına gelen ve buradan ayrılan göçmen kuş sürülerinin kıtalar arası uzun yolculuklarında beslendikleri ve dinlendikleri izlenimini yakalıyor. Aydınlık sergi alanları, dış malzemelerin dokunsal niteliklerinin tam aksinedir. İnteraktif sergi tasarımı, yakındaki bataklık alanlara büyüleyici bir giriş sağlarken, bina boyunca yapılan bir yolculuk çevre manzaraya sembolik bir yeniden bağlanmaya doğru ilerletmektedir. Doğu galeri alanları ise, gün ışığına çıkan ancak dışarıdaki araziyle anlamlı bir bağlantı sunamayacak kadar düşük olan bir pencere ile örneklenmiştir (Archdaily).

Figür 7: Sergi Alanı

Figür 8: Sergi Alanı
Meyvaert Müzesi Sürdürülebilirlik Ödülü 2021 Bosco Gurin, İsviçre - Walserhaus Gurin

Museum Walserhaus Gurin, Gurin Walserhaus Museum Association'a ait bölgesel bir topluluk müzesidir. 2021 yılında bu ödülü kazanan müze, kırsal bağlamda örnek bir sosyal sürdürülebilirlik örneği olarak öne çıkıyor. Dağların yükseklerinde bulunur ve birkaç ay olumsuz hava koşullarıyla karşı karşıya kalır. Onu en çevik şekilde yöneten topluluğu, kendi topraklarının somut ve somut olmayan kültürel ve doğal mirası etrafında çok sayıda etkinlik düzenleyen bir kolektif olarak kültürünü, geleneklerini ve çalışmalarını korumada son derece kararlı ve etkilidir.

Figür 9: KöyEvi

Figür 10: İç mekan

Figür 11: Gurin Köyü
Figür 9.10.11 Kaynak (<https://walserhaus.ch/de/>)(Erişim Tarihi:15.12.2023)

Derneğin ve müzeyi yöneten gönüllü topluluğunun üç amacı vardır: Gurin Walser topluluğu ve diğer Walser topluluklarının tarihini ve kültürünü sunmak; Gurin Walser'in kültürel ve dilsel mirasına özen göstermek ve yerel topluluk ve ötesinde Gurin Walser'in kökenleri, tarihi, dili ve geleneklerine ilişkin bilgi ve anlayışı desteklemek, teşvik etmek ve derinleştirmek. Bu, menşe yerlerini seven ve onu canlı tutmak için gereken her şeyi yapan çok kararlı gönüllülerden oluşan bir ekiple canlı bir topluluk müzesidir. Müzenin insan sermayesi en büyük değeridir. Gönüllüler toplu olarak her yıl zamanlarının yaklaşık 1.200 saatini müzeye ayırırlar. Sınırlı kaynaklarına rağmen, Walserhaus Gurin Müzesi, toplumun farklı kesimlerinden üyelerini içeren çok çeşitli güncel etkinlikler sunabilmektedir: hevesli tarihçiler, dilbilimciler, fotoğrafçılar, müzisyenler ve şarkıcılar, jeologlar,

botanikçiler, biyologlar, şifalı bitki uzmanları, marangozlar, dokumacılar, terziler, dağ çiftçileri ve tercümanlar. Kışın zorlu hava koşullarının yaşandığı bir köyde müzenin dirençli varlığı ve çevik çalışması, Bosco Gurin kültürünün somut ve somut olmayan mirasını koruyarak yeni nesillere yayma çabası, sosyal sürdürülebilirliğin bir örneği olarak öne çıkıyor (Walserhaus).

4.1 Mimari

Ticino' daki en yüksek köy olan ve yıl boyunca yerleşim yeri olan Bosco Gurin' de 1500m yükseklikte yer alan köy, köy içinde birkaç binadan oluşmaktadır. 1938 yılında bir etnografya müzesi olarak kurulan Museum Walserhaus Gurin, yakın zamanda ana binasında ve Ambar 1' de kapsamlı bir yeniden geliştirme çalışması yürütmüştür.

Deniz seviyesinden 1500 m yükseklikte M. dağ köyü, 1253 yılında komşu Pomatt' tan (İtalya) Walsers tarafından kuruldu. Ticino' nun en yüksek köyü, benzersiz karakterini bugüne kadar korumuştur. Eski kütük binalardan ve daha genç taş evlerden oluşan, bozulmamış bir dağ manzarasının ortasındaki dar patikaları, konuşulan Gurin Almancası ve genel olarak Walser yerleşim yerlerine yapışan aurasıyla iyi korunmuş yerleşim, birçok ziyaretçiyi büyülemeye devam ediyor. Onlarca yıllık nüfus düşüşünden sonra, bugün Bosco Gurin' in nüfusu, çoğunluğu Almanca konuşan yerel halktan oluşan 45' in biraz altında sabitlendi. 2002 yılında öğrenci azlığı nedeniyle okul kapatılmak zorunda kaldı ve geriye sadece birkaç çiftlik kaldı (Walserhaus).

Ana bina - Müzenin ana binası, 1386 yılında inşa edilmiş, orijinal haliyle büyük ölçüde korunmuş olan eski bir yarı müstakil evdir. Bu, onu İsviçre' de, aslında tüm Alp bölgesinde hayatta kalan en eski çiftlik evlerinden biri yapar. Evin yarısı mutfak, oturma odası, yatak odası ve uygun mobilyalarla yaşayan bir müze olarak kendini gösteriyor. Diğer odaların her birine belirli temalar atanmıştır: tarih ve Walserizm, sanat, zanaat, din ve gelenekler.

Ahır - Tuğla ahır ve sütunlar üzerinde ahşap ambarı olan tipik bir Walser binası olan ahır, 1802' de inşa edildi. Çiftlik işi tasviriyle, halka sadece dağ çiftçiliğinin geçmişi gösterilmekle kalmaz, aynı zamanda çiftlik birimi ile konut binası ve ahır arasındaki bağlantı da gösterilir (Walserhaus).

4.2 Sergiler

Geçen yüzyılın başlarında, turizmi teşvik etmenin kırsal göçü yavaşlatmaya yardımcı olabileceği kabul edildi. Birkaç duyarlı Bosco Guriner, Bosco Gurin' in ve komşu İtalya' daki diğer Walser yerleşimlerinin tarihini ve kültürünü korumak ve bu amaçla küçük bir müze kurmak amacıyla 1936' da Walserhaus Gurin Society' yi kurdu. Walserhaus Müzesi, 1938 yılında Ticino kantonundaki ilk etnografya müzesi olarak açıldı. 1386 yılında inşa edilen bir konut binası bu amaçla mevcuttu. Müzenin açılışından bu yana sergi sürekli büyümüştür. 2006 yılında yeniden dizayn edilerek evin yanındaki ahır ve bahçe sergileme konseptine dahil edilmiştir. 2009 yılından itibaren geçici sergiler ve el sanatları etkinliklerinin gerçekleştirildiği bir ahır daha müzeye kazandırılmıştır (Walserhaus).

5. Meyvaert Müzesi Sürdürülebilirlik Ödülü 2022 Fensmark, Danimarka - Holmegaard Værk

Figür 12: Værk Sergi Alanı

Figür 13: Holmegaard Værk
Figür 11 ,Figür 12 Kaynak: (<https://www.museerne.dk/holmegaard-vaerk/>) (Erişim Tarihi:15.12.2023)

Danimarka'daki Holmegaard Vaerk, 1825'ten beri Danimarka ve İskandinavya'nın en önemli cam üreticilerinden biri olan feshedilmiş Holmegaard Glassworks'ün tesislerinde Haziran 2020'de halka açılan yeni bir müzedir. Yakın iş birliği içinde çalıştığı için Meyvaert Müzesi Sürdürülebilirlik Ödülü'nü almıştır. (Toplumla birlikte, yaratıcı ve sürdürülebilir kültür ve sanatın merkezi haline gelmek.) Holmegaard'ın mirasını sadece bir cam fabrikası olarak değil, aynı zamanda sanatsal ve yaratıcı bir gelenek ve Danimarka'nın çok ötesinde tanınan bir marka ile derinden ilişkili yerel kimliğin bir parçası olarak da koruyor. Holmegaard Værk'ın ana misyonu, İskandinav cam ve porselen tasarımı için önemli bir varış noktası olmanın yanı sıra, bir yaratıcılık merkezi olmak ve sanatçı ve zanaatkarlar topluluğuna hizmet etmektir. Müze en başından beri yerel toplulukla, özellikle de sitenin aktif olduğu yıllara dair bilgi ve hikayelerle katkıda bulunan ve sergi projesinin geliştirilmesi için gerekli uzmanlığı sağlayan fabrikanın eski çalışanları ile ilişki kurdu. Birçoğu müzeyi gönüllü olarak, çeşitli kapasitelerinde yardımcı olarak, uzmanlar ve bilgi koruyucular olarak, resepsiyon ve bilgi alanında ziyaretçileri selamlayarak, hediyelik eşya dükkanında asistan olarak veya Holmegaard'ın kapsamlı koleksiyonlarını kataloglayarak desteklemeye devam ediyor (Museerne).

5.1 Mimari

Müzenin sürdürülebilirlik açısından elde ettiği başarıların en önemlilerinden biri de fabrika sahasının korunmasıdır. Geliştirme projesinin bir parçası olarak, fabrika tesisleri tamamen restore edildi ve yeniden tasarlandı. Bazı odalar, fabrikanın kapatıldığı sıradaki durumunu korumak için korunmuştur. Bu galeriler, bazılarında hala erimiş cam bulunan eski endüstriyel makine ve aletleri içerir. Diğer fabrika alanları, kalıcı koleksiyon sergisi ve geçici sergiler için hizmet verecek şekilde uyarlandı. Proje süresince, ziyaret için güvenli hale getirmek amacıyla, zehirli maddeler de dahil olmak üzere yaklaşık 300 ton çöp binadan çıkarıldı. Bina yapıları dikkatli bir şekilde korunmuş ve ardından yeni malzemeler özenle seçilmiştir. İnovasyonun ön saflarında yer alan ve eko-bilinçli programının bir parçası olarak müze, şu anda önümüzdeki yıllarda uygulanması gere-

ken yenilenebilir enerji kullanımı yoluyla karbon nötr cam üretimi sistemi geliştiriyor. Holmegaard Værk, yakın çevresini de önemli bir varlık olarak görüyor. Eski günlerde fabrika fırınları için turba sağlamak için kullanılan Holmegaard bataklığının ekolojisi, müzenin gönüllüleri tarafından düzenlenen müze sergisi, halka açık programlar ve keşif yürüyüşlerinin odak noktalarından biridir. Müze, cam ve seramik üretiminin sürekliliğini ve sürdürülebilirliğini sağlamak için yatırım yapmaktadır. Topluluğuyla yakın bir şekilde çalışır ve hızla yaratıcı ve sürdürülebilir kültür ve sanat için canlı bir merkez haline gelir.¹⁰

5.2 Sergiler

Holmegaard Værk, yalnızca kendine özgü cam ve porselen işçiliğinin tarihini sunmakla kalmıyor, aynı zamanda bu mirası da sürdürüyor. Müze, eski fabrika sahasının atölye alanında çalışmalarını görülebilen yerel cam ustalarından bazılarını istihdam etmektedir. Yeni fikirleri hayata geçirmek için ziyarete gelen sanatçılar ve tasarımcılarla iş birliği yaparlar. Ziyaretçiler de müzenin stüdyolarında düzenli olarak düzenlenen uygulamalı atölye çalışmaları ve dersler aracılığıyla cam yapımını ve seramiği deneyimlemeye davet ediliyor. Müzenin sergileri, izleyiciye hitap etme biçimiyle düşündürücüdür. Eski fabrikanın çalışmalarını vurgulayan akustik ve multimedya enstalasyonlarından, kapsamlı ve kullanımı kolay çevrimiçi sesli rehber, bu yerin yaratıcı gelenekleri ve mirasına ilişkin anlayışımıza katkıda bulunan geçici sergilere, ilgili projelere bir yerel ortam sunuyor (Museerne).

6. Meyvaert Müzesi Sürdürülebilirlik Ödülü 2023 Burgrain, İsviçre - İsviçre Tarım Müzesi

2021'de Burgrain'deki İsviçre Tarım Müzesi, kalıcı sergi, atölye alanları, kafe ve mağaza ile konferanslar ve etkinlikler için bir salona ev sahipliği yapacak tamamen yeni bir çevre dostu binanın açılışını yaptı. Müze biyolojik çeşitlilik, tarım, yemek üretimi faaliyetlerinin yanı sıra ve gelecek konusunda da bilinçlenmeye teşvik ediyor. Müzede hedeflenen;

- Tarım ve beslenme ile ilgili mevcut ve gelecekteki konuların sunulup, tartışılarak somutlaştırılması,

- Yerel gıda üretimi tarihsel olarak geçmişe bakıldığında (tarım tarihi, kırsal kültür) sunulması,
- Sürdürülebilirlik, sağlığı geliştirme ve önleme ilkelerine özel önem verilmesi (Museumburgrain).

Figür 14: Sergi Alanı

Figür 1, 4 Kaynak : (<https://www.museumburgrain.ch/>) (Erişim Tarihi:15.12.2023)

Kalıcı ve özel sergiler, rehberli turlar ve forum etkinlikleri aracılığıyla, önemli, karmaşık karşılıklı ilişkiler, çeşitli sosyal ve ekonomik hedef gruplara anlaşılır, açık ve anlaşılır bir şekilde iletilmesidir. Sürdürülebilirlik konusunda ve sürdürülebilirlik için bütüncül bir platform sunmayı amaçlayan misyonu, iklim, kaynaklar, değişen davranışlar ve birlikte bir gelecek planlama hakkında kolektif bir tartışmanın başlangıç noktası olmaktır. Başlangıçta daha önceki tarım ve çiftlik teknolojisine yönelik olan tarım müzesi, sürdürülebilir tarım

ve beslenme için modern bir eğitim ve diyalog merkezi olarak Haziran 2021’de yeniden açılan, mütevelli heyeti bulunan vakfa bağlı bir müzedir.

6.1 Mimari

Yeni bina, pedagojik bir bahçe, eski bir organik çiftlik ve mağaza ve müzenin eski tarım makinelerini barındıran yenilenmiş eski bir baraka içeren daha büyük bir tarım arazisi kompleksinin bir parçasıdır.

6.2 Sergiler

Müze, ‘Tarım Kimdir?’ adlı sergisi, çocuklar ve yetişkinler için pek çok eğlenceli ve uygulamalı öğrenme etkinlikleri sunan pedagojik programlamasıyla, entegre bir yerel sürdürülebilirlik modeli aracılığıyla tarımsal uygulamalara tarihsel ve çağdaş bakış açıları sunmayı hedeflemektedir.

Ana interaktif sergi üç dilde: Almanca, Fransızca ve İngilizce. Sürdürülebilir gıda üretimi konusuyla ilgili güncel sorunları ele alıyor ve bunları tarımdan tarihi nesnelere birleştiriyor. 1800m2 de _sergi, koleksiyondan yüzden fazla öğe ve Ernst Brunner’ın iki yüzden fazla tarihi fotoğrafıyla farklı şekilde tasarlanmış on odak noktasında, yakıtın nerede olduğunu gösteriyor: örneğin endüstriyel gıda üretiminde, böcek ilaçları ve sıvı gübre ile uğraşırken, toprağı işlemede, biyoçeşitliliğin ve çeşitliliğin kaybıyla, tarım ülkeleri arasındaki küresel rekabette ve son olarak her şeyi her an süpermarkette bol, tertemiz, standart ve hep-

Figür 15: Tarım Kimdir İnteraktif Sergi

Figür 15 Kaynak: <https://www.museumburgrain.ch/museum/ausstellung-food-waste>

sinden önemlisi ucuza satın almak isteyen tüketiciler. Amacı, yerel toplulukları gıdanın nereden geldiği, onu yetiştirmek için hangi kaynakların kullanıldığı ve ne kadar israf ettiğimiz konusunda bilinçlendirmek. Bu amaçla, merkezi bir bölgesel bağlantı merkezi olarak rol oynamaya çalışır: vatandaşların gıdanın nasıl üretildiğini ve gıda üretiminde kilit oyuncuların kim olduğunu anlamaları için anlamlı bağlantılar oluşturmak üzere yerel üreticileri, tarım işçilerini ve şirketleri bir araya getirir. Müzenin çevresel sürdürülebilirliğe olan bağlılığı ve teşviki, tüm bölgede çevreye karşı farkındalık yaratmayı ve sorumlu davranışı teşvik etmeyi amaçlamaktadır. (Museumburgrain)

Sonuç

Meyvaert Museum Prize, (Çevresel Sürdürülebilirlik Ödülü) Türkiye'deki çevresel sürdürülebilirlik kapsamında faaliyet gösteren ya da yeni kurulacak olan müzelere örnek oluşturması bakımından 2020 öncesinde, ödül olarak tanıtılmadan, özel övgü olarak verilmiş, bu sebeple 2020 ve sonrası dünya üzerinde Çevresel Sürdürülebilirlik Meyvaert Müzesi Ödülü olarak birinci olan dört müzenin hangi uygulama ve yöntemleri kullandığı, konu, hedef kitle ve kapsamları içerik analiz yöntemiyle karşılaştırmalı olarak, proje kapsamında detaylandırılarak incelenmiştir. Elde edilen bulgulara göre; EMYA tarafından ödüle lâyık görülen müzeler yönetim, organizasyon, koleksiyon, misyon, vizyon gibi yönleriyle birbirinden ayrışsa da European Museum Forum tarafından verilen ödüllerden birine sahip olmalarının ortak noktaları olduğu görülmüştür.

Elde edilen bulgulara göre araştırmada adı geçen söz konusu dört müzenin toplama, belgeleme, sergileme ve halka açık programlamanın yanı sıra kendi sosyal, mali ve fiziksel kaynaklarının yönetiminde sürdürülebilirlik ve çevre sağlığı konularını yansıtmaya ve ele alma konusunda istisnai bir bağlılık sergiledikleri ve dolayısıyla çevresel sorunlara yönelik farkındalık projeleri geliştirdikleri belirlenmiştir.

EMYA Çevresel Sürdürülebilir Meyvaert Müzesi Ödülü ile müzeleri sürdürülebilir alanda hizmet yarışına sokarak, bu müzelerin geleceği, tanınırlığı ve sürdürülebilirliğine katkı sağladığı görülmüş, Türkiye'nin çeşitli illerinin diğer kategorilerden ödülleri bulunmasına rağmen Meyvaert Müzesi

Ödülü kategorisinde hiç ödülü bulunmadığı belirlenmiş ve sosyal problemlere daha bilimsel yaklaşarak eğiten, yol gösteren ödülü olarak araştırmaya konu olan dört müzenin Türkiye için uygun bir örnek olacağı düşünülmüştür.

Kaynaklar

Avrupa Konseyi Museum of Broken Relationships wins Kenneth Hudson Award 15 Nisan 2012 tarihinde Wayback Machine sitesinde arşivlendi. (İngilizce) Avrupa Kültür Kuruluşu, 2005, European Museum of the Year Award (İngilizce) BRICKS Projesi: Entegre Kültürel Bilgi Hizmetleri için kaynak inşası.

Bayrak Uluğ, Ayça (2022). Müzeler Yarışıyor: Türkiye ve Avrupa Yılın Müzesi Ödülü. Kültür Politikası ve Kültürel Diplomasi Genç Araştırmacılar Konferansı Makaleler (Ed. Serhan Ada. Sedef Akalın ve Miyase Çelen. Hiperyayın.

Erbay, Fethiye. 2009, Avrupa Müze Forumu - Avrupa Yılın Müzesi Ödülleri, Artist Modern Dergisi Hakemli, cilt.1, İstanbul, ss.16-17.

T.C. Sayıştay Bakanlığı. 2016 Kültür ve Turizm Bakanlığı Sayıştay Raporu (2017).

2010 European Museum of the Year Award 11 Ekim 2010 tarihinde Wayback Machine sitesinde arşivlendi., Tampere, Finlandiya.

İnternet Kaynakları

Bağlantı 1: <https://www.europeanforum.museum/en/winners/meyvaert-museum-prize/>

Bağlantı 2: <https://dortemandrup.dk/work/wadden-sea-centre-denmark>

Bağlantı 3: <https://walsershaus.ch/de/>

Bağlantı 4: <https://www.museerne.dk/holmegaard-vaerk/>

Bağlantı 5: <https://www.museumburgrain.ch/>

Bağlantı 6: https://en.wikipedia.org/wiki/European_Museum_of_the_Year_Award

MÜZELERDEKİ YENİ ALGI BİÇİMİ: KOKLAMAK

Zeynep AKTOP ÇETİNBAYIR¹

Cite this article as:

Aktop Çetinbayır, Zeynep. (2023). Müzelerdeki Yeni Algı Biçimi: Koklamak. International University Museums Association Platform Journal of Cultural Heritage UNIMUSEUM, 6 (2) İstanbul, Türkiye, 74-81.

ABSTRACT

New Perception In Museums: Smelling

Museums, which have aimed to show their assets to their guests since the earliest periods, have started to host tactile and auditory interactions over time. Tactile tours, especially those that started in the 17th century, formed the basis for the multimodal interactions of museums. Sensory communication, which is followed by sight, hearing and touch, has also included smell with modern applications. Sniffing, which also has a significant effect on memory, is used in various ways in museums as a method that increases visitor experiences but is also difficult to implement. The prepared article aimed to exemplify the scent applications used in museums. In this context, the effect of the sense of smell on memory and the place of smell in sensory museology were emphasized, then the areas of use were classified and examples were given.

Keywords: Sensory museology, multimodality, smelling, scent stations.

Giriş

Müzelere görme ile başlayan duyu kullanımları zamanla dokunsal ve işitsel desteklerle çok modlu çalışmalara temel oluşturmuştur. Ardından, koklama ve tatma gelerek tüm duyuvarın kullanıldığı bir etkileşim döngüsü geliştirilmiştir.

17 ve 18. yüzyıl müzelerinde ziyaretçilerin eserlere dokunabildiği bilinmekteydi. Bazı kaynaklarda Viktorya öncesi dönemde de sergileri ziyaret edenlerin sergilere dokunmasının yanı sıra koklaması ve hatta tadararak eserlerle etkileşim kurmak istediği bilinmektedir. Bunun nedenlerinden biri dokunma ve koklamada içgüdüsel bir tatmin olmasıdır (Stevenson, 2014, s. 152,160). 19. yüzyıl ortalarına gelindiğinde ise özellikle işçi sınıfının müzelerine ziyaretleri çoğaldığı için hands-on çalışmaları nadirleşmiştir. Bunun öncelikli sebebi müzelerde bilinçsiz olarak görülen halkın yer alması ve bu kapsamda müzelerdeki eserlerin zarar görebileceği düşüncesi olmuştur. 20. yüzyılda özellikle çocuk müzeleri ve bilim müzelerindeki çalışmalarla dokunsal turlar tekrar yoğunluk kazanmıştır (Howes, 2014, s. 260-262). Dokunsal turların önemli bir parçası olan çok modlu erişilebilirlik zamanla koku ve tatma duyuvarına da yer verilmesine öncülük etmiştir. Özellikle son otuz yılda etkileşimli, deneysel ve çok duyu sergileri geliştirilmiştir. Hazırlanan çok modlu sergileme uygulamalarında en dikkat çekici duyuvarlardan biri koklamak olmuştur.

Hazırlanan çalışmada koklamanın insan üzerindeki etkisini incelenmiş, ardından müzelerde koku duyuvarının kullanımında etkili olan uygulamalar örneklendirilmiştir. Çalışma, koklama duyuvarının müzelerdeki kullanım alanları kapsamında geliştirilmiştir. Koku duyuvarının diğer duyuvar kadar etkili kullanılabileceği üzerinde durularak bu duyuvarın müzelerdeki kullanım alanlarındaki zorlukları ele alınmıştır.

Koklama ve Hafıza

Koku alma sistemi, kişisel hafızadan (yani epizodik hafıza) sorumlu beyin sistemleriyle yakından bağlantılıdır. Ayrıca Alzheimer hastalığının ilk belirtilerinden birinin de bozulmuş koku alma duyuvarı olduğu bilinmektedir (Stevenson 2014 s. 154). Burun köprüsünden birkaç santimetre geride bulunan koku alma epiteli üzerindeki alıcılar tarafından yeni bir kimyasal kombinasyonu tespit

edildiğinde, beyin bu kimyasal karışımı tanıma sürecini başlatır. En önemlisi, bunu büyük ölçüde belleğe bağımlı olan tanıma tabanlı bir süreç kullanılarak yapar. Beyin, sinir sistemindeki kimyasalların karışımını temsil eden gelen nöral modeli, daha önce depolanmış modellerle eşleştirmeye çalışır. İnsanların 300'den fazla farklı koku alıcısı vardır ve çoğumuzun bu alıcı setinde koku alma duyuvarını daha da bireyselleştirebilecek ince ve çok ince olmayan farklılıkları bulunur. Tüm bunların sonucunda, aynı kokuyu kokladığımızda algıladıklarımızda önemli bireysel farklılıklar olabilir (Stevenson 2014, s. 154-155). Ayrıca koku alma, duygusal ve fizyolojik tepkileri tetiklemede güçlü bir uyandırır (Keller, 2014, s. 167).

Hafıza ve koku arasındaki anatomik örtüşmenin, koku almanın diğer duyuvar sistemlerden çok daha eski hatıralara dokunma ve geri çağırma yeteneğine katkıda bulunduğu öne sürülmüştür (Stevenson 2014, 155). Hatta bazı aromalar, bir neslin ortak hafızasının bir parçası bile olabilir. Örneğin, 1930'dan önce doğan insanlar, doğa kokularıyla olumlu bir ilişki sergileme eğiliminde görülür ve Playdough'un kokusu, 1960'tan sonra doğanlarda nostaljiyi tetiklediği öne sürülmektedir. Aynı şekilde ruh hali ve bilişsel işlev de etkilenebilir. Koku alma, pedagojide en az dikkate alınan duyuvarlardan biri olmasına rağmen, aromalar ruh hali ve üretkenlik ile bağlantıları yoluyla öğrenmeyi de geliştirebilir.

Duyusal Müzecilikte Koklamak

Son yıllarda sosyal bilimler üzerine yapılan çalışmaların genellikle duyu organlarına yönelik olması ve dinamik araştırma alanlarının artması duyuvar çalışmalarının ve duyuvar müzecilik üzerinde rehabilitasyon, sergi, müze turlarına ağırlık verilmesine neden olmuştur (Verbeek, 2022, s. 315). Çoklu duyu kullanımının müzelerde çoğaltılmasıyla en zorlu uygulamalar koku çalışmaları olmuştur. Müzelerin kasıtlı koku kullanımını iki ana türe ayrılmaktadır. Bunlardan biri doğrudan burun meşgul eden çalışmalar, diğeri ise kokunun çok duyuvar serginin bir parçası olarak kullanılmasıyla ilgilidir.

Andreas Keller (2014; 167-177), koku alma ve görme arasındaki farkların kokuları müze sergilerine dâhil ederken ortaya çıkardığı üç zorluğu ve koku alma sanatını görsel sanatlar için inşa edilm-

Figür 1: Denver Sanat Müzesi koku uygulaması, (Kaynak: Msensory, 8 Nisan 2023)

iş bir müzeye sığdırmaya çalışırken ortaya çıkabilecek sorunları tanımlamıştır. İlk zorluk, kokuların fiziksel doğası gereği uzay ve zamandaki istikrarsızlığı, ikincisi hem bilinçli hem de bilinçsiz algılanabilmesi, üçüncüsü kokuya verilen duygusal ve fiziksel tepkilerle ilgili görülmüştür. Kokuya verilen duygusal tepkiler görsel uyaranlara göre daha güçlüdür. Bu nedenle bazı kokuların kişilerde mide bulantısı gibi alerjik reaksiyonlar verilmesine bile neden olabileme tehlikesi vardır.

Koku küratörlüğü; koku seçimi, yerleştirilmesi, değiştirilmesi, ağırlığı ya da hafifliği, maliyeti gibi konularda zorluk içermektedir. Çünkü kokuların zaman ve mekânda kontrol edilmesi zordur. Koku bulutları mekânsal olarak sınıflandırılmaz ve birçok koku olduğunda üst üste binerek, bulanıklaşır ve bir karışım olarak algılanır. Sıcaklık, nem, hava akışı ve boyut bir mekânın koku durumunu etkileyen temel faktörlerdir. Ayrıca kokular görsel uyaranlar gibi bilinçli olarak algılanmak istenirse de güçlü etkileri vardır (Keller, 2014, s. 167).

Kokunun diğer duylardan farklı benzersiz özelliklerinden biri olan oldukça öznel bir duyudur (Classen, 2007, s. 903). Kimi ziyaretçinin seveceği bir koku başkası için rahatsız edici olabilir. Tam olarak bir senaryo stratejisi olarak kokunun en iyi yaptığı şey atmosfer yaratmak ve ziyaretçileri yeni şekillerde etkilemektir. Bu durumda kokuları sergi tasarımına bilinçli olarak dâhil etmek ve deneyime kokusal iletişim eklemek önemlidir (Kjellmer 2022, s. 96).

Kimi sergilerde bembeyaz bir mekan içinde koku çalışmaları yapılırken bazılarında normal sergi işleyişi içinde koku şantlarına yer verilmiştir. Koku duyusunun teknolojik sistemlerde yeniden

üretilmesi adına basınçlı koku kutuları, buharlı difüzörler, ultrasonik koku atomizasyonu gibi çeşitli uygulamalar bulunduğu bilinmektedir (Sardo, 2018, s. 308).

Koku İstasyonları

Koku istasyonları, müzelerde kokuların ziyaretçilere sunulması için hazırlanan özel alanlardır. Genellikle ziyaretçi tarafından buton, baskı, pedal ya da sensör sayesinde uyarılarak aktive edilir. Bu aktivasyon sayesinde bulundukları kokuları dışarı yayarlar.

Chemnitz Devlet Arkeoloji Müzesi

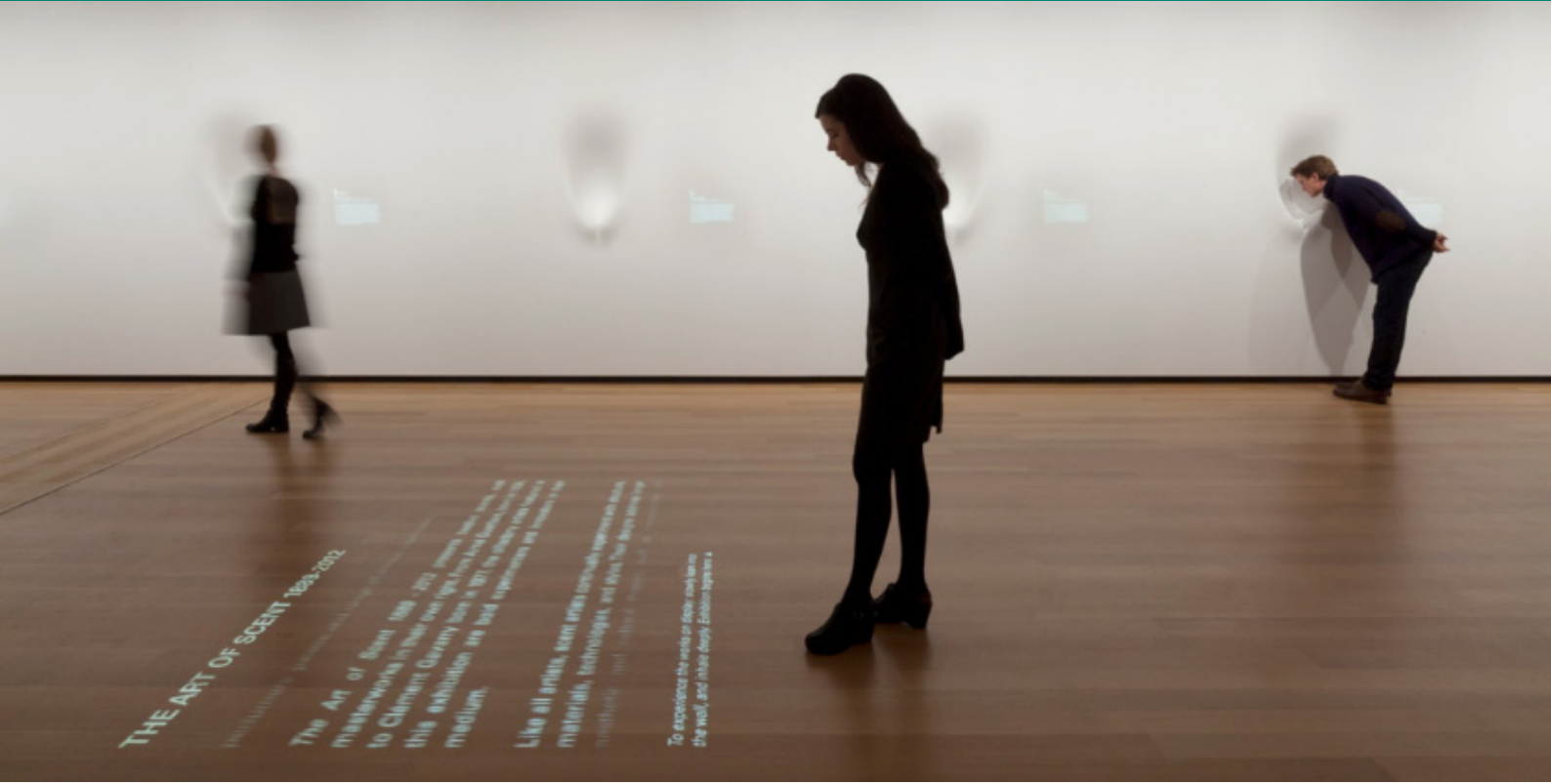
Chemnitz Devlet Arkeoloji Müzesi'nde Tactile Studio adlı müzeler için duyuşsal teknoloji geliştiren bir kurum tarafından oluşturulmuş on istasyon bulunmaktadır. Bu istasyonlar müzedeki çeşitli duyları harekete geçirmek için düzenlenmiştir (Tactile Studio, Çevrimiçi). Bu çalışma kapsamında her kata yerleştirilmiş oryantasyon haritası, Breyl kartlar ve panellerinin dışında koku istasyonu hazırlanarak yanmış odun, baharatlar ve tuvalet kokusuyla ortaçağ kasabalarının yaşamalarını ses aygıtlarıyla desteklenmiştir.

Erimtan Arkeoloji ve Sanat Müzesi – Koku ve Şehir Sergisi

06 Ocak – 31 Mart 2018 tarihleri arasında Dr. Lauren Nicole Davis küratörlüğünde gerçekleştirilen Koku ve Şehir sergisi, Koç Üniversitesi VEKAM ve Erimtan Arkeoloji ve Sanat Müzesi işbirliğinde hazırlanmıştır (Figür 2). Sergide Anadolu topraklarında yaşayan medeniyetlerin kokularını keşfetmek adına kahve, nane ve kolonya gibi günümüzde de etkinliğini sürdüren 50'den fazla koku verilmiştir (Erimtan Müzesi, Çevrimiçi). Kokular istasyon üzerindeki butonlar sayesinde aktive edilmiştir. Sergi kapsamında istasyon üzerinde, yerleştirilen kokularla ilgili bilgi veren kısa notlar bulunmaktadır.

Figür 2: Koku ve Şehir Sergisi koku istasyonu, 2018 (Kaynak: Anamed, 9 Nisan 2023).

Figür 3: New York Sanat ve Tasarım Müzesi The Art of Scent sergisi (Kaynak: DSRNY, 9 Nisan 2023).

New York Sanat ve Tasarım Müzesi - The Art of the Scent

New York Sanat ve Tasarım Müzesi tarafından yaptırılan The Art of Scent sergisi, dünyada koku alma sanatlarına odaklanan ilk müze sergileri arasında yer almaktadır. Söz konusu sergi tasarımı doğrudan kokuya odaklanılmıştır (DSRNY, Çevrimiçi). Bembeyaz bir galeri içinde koku istasyonları duvarların içine oyularak kurulmuştur (Figür 3). Smithsonian Magazine'nin editörü Jimmy Stamp bu sergiyi "... neredeyse boş bir galeride gerçekleştirilen güçlü ve karmaşık bir deneyim..." olarak nitelmiştir (Smithsonian, Çevrimiçi). 2012-2013 yılları arasında gerçekleştirilen sergi 23 Mart 2018 tarihinde Teşvikiye Galeri'de de uygulanmıştır (İstanbul 74, Çevrimiçi). İstanbul'da gerçekleştirilen sergide yine beyaz bir mekânda gerçekleşmiş ancak duvara oyulmuş istasyonlar yerine normal şantlar oluşturulmuştur.

Reg Vardy Galeri – Sunderland İngiltere

Kokunun sergilemede tek başına beyaz bir mekânda kullanıldığı bir örnek de İngiltere'deki Red Vardy Galeri'de gerçekleştirilmiştir. Duvarın üzerine yerleştirilen panellerin içinde koku vericiler yerleştirilmiştir. Beyaz bir odada sunulan serginin küratörü Robert Blackson, kokuların yokluktan ilham alındığını söylemiştir. 13 koku arasında soyu tükenmiş bir çiçek buketi ve Kloepatra'nın saçının

kokusu betimlenmiştir (Bembibre ve Strlič, 2017, s. 3). Ayrıca her bir koku için metinlerle açıklamalar yapılmıştır.

Koku Kitleri

Koku kutuları ve kartları eserlerin yanlarında yer alırlar. Ziyaretçiler bu kutuları açarak ya da kartları buldukları yerden çıkartarak koku deneyimlerini yaşarlar.

Figür 4: Örnek koku kitleri (Kaynak: Smell Museum, 8 Nisan 2023)

Aquanauts – The Expedition Sergisi

Sergi İsveç'in Avesta şehrinde eski bir demir dökümhanesi olan Verket'te 2020-2021 yıllarında gerçekleşmiştir. Sergide bilinmeyen bir primatın gerçek boyutlu heykelleri yer almaktadır.

Gerçek boyutlu kopyalar, nesnelere, eskizler, doğal örnekler, test tüpleri ve fotoğraflardan oluşmaktadır. Heykellerden misk ve tuz kokusu gelmektedir. Bu kokular replikaların yakınındaki sütunlar üzerine yerleştirilen ahşap kutulardan verilmektedir. Senografi uygulanarak yapılan koleksiyonda, her çeşit için bir tane olmak üzere sekiz koku bulunmaktadır.

Hikayeye göre, Stockholm'deki Ontoloji Müzesi'ne yedi sandık gelir. İsimsiz bağış, kayıtlar ve bir günlük, cam plakalar üzerinde fotoğraf negatifleri, tuhaf bir kafatası ve kurumuş koku izlerini içermektedir. Günlüğün, Doğa Tarihi Müzesi'ndeki paleontolog Beata Gardelius tarafından yazıldığı ortaya çıkmıştır. Fotoğraflar ve çizimler, Uppsala Üniversitesi Jeoloji Bölümü'nde araştırma görevlisi olan Inga-Lisa Blomgren tarafından yapılmıştır. Eylül 1897'de Beata Gardelius ve Inga-Lisa Blomgren, Siljan Ring'e yapılan bir keşif gezisi sırasında ortadan kaybolmuştur ve iki kadının durumu hala belirsizdir (Aquanauts, Çevrimiçi).

Sergide kokuların kutulara konması, kokunun zamanla havada yayılarak buharlaşmasına karşın kısmen korumak istenmiştir. Ayrıca kokuyu hissetmek ziyaretçinin isteğine bırakılmıştır. Koleksiyonun imza kokusu Homo Aquatis sulu, yeşil, biraz çamurlu ve biraz acıdır. Çürüme ve soldan çiçekler de vardır. Mineral ipuçlarını tatlı notalarla birleştiren, ilk kokulamada oldukça keyifsizdir. Paeloris Alba, küçük beyaz deniz kabuklarıyla kaplı bir türdür. Koku keskin, odunsu ve kuru, çiçeksi bir koku vermektedir. Koku aynı zamanda Aquanaut'ların birbirleriyle iletişim kurma şeklidir olmuştur.

Van Abbe Müzesi

2021 yılında Van Abbe Müzesi'nin beş katındaki 120 sanat eseriyle Hollanda'nın ilk çok duyuşal sergisini açılmış ve Breyll metinler, koku yorumları, dokunsal çizimler ve sesler olmak üzere çeşitli araçlarla desteklenen bir koleksiyon oluşturmuştur. Delinking and Relinking adlı sergide 25 çoklu duyuşal araç bulunmaktadır (Museum Next, Çevrimiçi). Bu araçlar arasında eserlerin yanında yer alan ve koku duyuşunu harekete geçirecek kokulu kartlar da yer almıştır. Ziyaretçi kartları bulunduğu yerden alarak üstünü koklar ve eserle özdeşleştirilen kokuya erişmektedir.

İngiltere, Jorvik Müzesi

Jorvik Müzesi'nde 1984'de Viking hayatını temsil eden diorama ve sesli sistemlerle birlikte canlı deneyimler yaşatılmaktadır. Bunun yanı sıra zamanla müzeolojik ve ticari gelişimlerini genişleterek yapıldığı dönemdeki kokuları ziyaretçilere sunulmuştur (Jenner, 2011, s. 336). Bu kapsamda ziyaretçilere çeşitli kitler dağıtılmaktadır (Figür 5). Kitlerin birinde nemli orman, rendelenmiş ahşap, tütüsü ve deriden oluşurken diğer kitte balık, mum, çürük gibi dönemin günlük yaşamında baskın olan kokular şişelenmiştir (Jorvik Viking Centre, Çevrimiçi).

Figür 5: Jorvik Müzesi koku kitleri (Kaynak: The Northern Echo, 9 Nisan 2023)

Mekan İçinde Verilen Kokular

İngiltere Tarihi Binalar ve Anıtlar Komisyonu (eski adıyla İngiliz Mirası) tarafından yayınlanan yönergelere göre, bir yerin kokuları, orayla ilgili deneyimlerimizi etkiledikleri için değerli kabul edilir. Bu nedenle kokular tarihi bir alanın ya da nesnenin karakteri tanımlanırken dikkate alınmalıdır (Bembibre ve Strlič, 2017, s. 2). Sergilerdeki bazı örneklerde de kokuları almak için herhangi bir nesneye ihtiyaç duyulmamaktadır. Hikaye akışı içindeki koku doğrudan mekanla bütünleştirilmektedir.

Parfüm –Çağdaş Kokuda Duyusal Bir Yolculuk Sergisi - Londra Somerset House (Perfume – A Sensory Journey through Contemporary Scent) 2017

Parfüm –Çağdaş Kokuda Duyusal Bir Yolculuk Sergisi'nde 10 çağdaş koku ile parfümlerin hikayelerini kokulu senografilerde görselleştiren sergide ziyaretçilere defterler verilerek içerik açıklamaları üzerinde kendi düşünme biçimleri-

ini hareket ederek yazı yazmaları da istenmiştir. Sergide iki senografi çalışması vardır. Bunlardan biri olan Olivia Giacobetti: Geçerken (Olivia Giacobetti: En passant - 2000): En Passant'ta, baharda bir fırının önünden geçilen, ekmek kokusunun havada leylaklara karıştığı anı yakalayan bir koku yayılmaktadır (Figür 6). Parfüm, leylakların soyut çiçeksi yönünü keskin yeşillikler ve kuru, tozlu bir un notasıyla birleştirerek bu izlenimi yaratır. Sergide bu koku, ziyaretçilerin bir odaya girip aynı zamanda koku fikrine adım atıp hikayesini deneyimleyebilecekleri çoklu duyuusal bir senografiye dönüştürülmüştür. Geçip gitme fikri, açık pencereler, havada uçuşan perdelerle yaratılmıştır. Duvardaki düz bir kanvas ekrana yansıtılan pastel renklerde hareketli, hafif bulanık görüntülere sahip bir film, ayrıca bir bakış yakalamış, sadece geçip giden ve zar zor bir şey fark etmiş izlenimi vermektedir. Odanın ortasında, arkalığına uzun kumaş şeritler bağlanmış ahşap bir sıra bulunmaktadır. Bu kumaş parçaları koku ile aşılacaktır. Oturup filmi seyredirken ve arkadan esintiyi hissederken, geçerken yanımızdan geçen kokunun da kokusu duyulabilir (Kjellmer, 2021, s. 78).

Figür 6: Parfüm –Çağdaş Kokuda Duyusal Bir Yolculuk Sergisi (Kaynak: Kjellmer, 2021, 78)

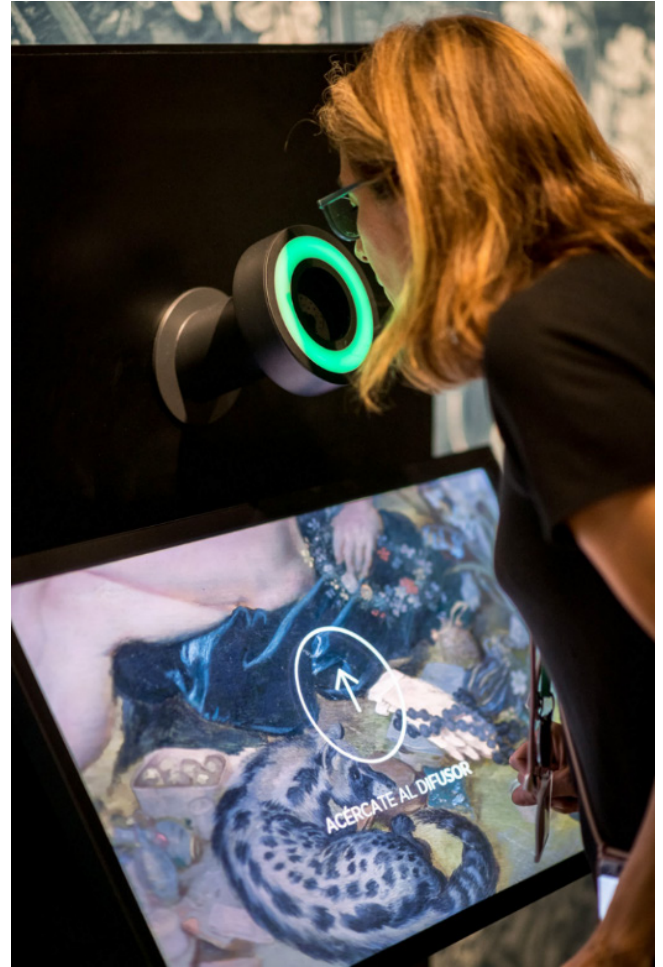
Yeni Teknoloji İle Verilen Kokular

Gelişen yeni teknoloji araçları müzelerdeki koku duyusunun daha bütünleşik bir şekilde kullanılmasına katkıda bulunmaya devam etmektedir. Kimi zaman eserin üzerinden verilen bu kokular kimi zaman ek araçlarla desteklenmiştir.

Prado Müzesi

Prado Müzesi'nde Jan Brueghel'in "Koku Duyusu" adlı tablosu, resimde yer alan bitki ve hayvanların kokusu sergide yer almaktadır (Figür 7). Barcelona'nın ünlü parfüm şirketlerinden olan Pugi ile ortak hazırlanan "Bir Tablonun Esansı: Bir

Koku Sergisi" adlı proje kapsamında yasemin, gül, nardin, incir ağacı, portakal çiçeği, nergis, süsen gibi güzel kokuların yanı sıra kötü kokusu olan ünlü misk kedisinin kokusu da yer almıştır. 4 Nisan-3 Temmuz 2022 tarihlerinde gerçekleştirilen sergide kokular tabloya yaklaşarak sergi odasında bulunan dijital alanlardan 50 cm'lik bir mesafeden alınabilecek şekildedir. Difüzörle birlikte yayılan kokuların yanı sıra amber kokulu çocuk eldivenleri de ziyaretçiye sunulması hedeflenmiştir (Artmajeur, Çevrimiçi).

Figür 7: Bir Tablonun Esansı: Bir Koku Sergisi (Kaynak: Next in Beauty, 9 Nisan 2023)

Müzeler İçin Mobil Beş Duyu Artırılmış Gerçeklik Sistemi (Mobile Five Senses Augmented Reality System for Museums - M5SAR)

Müze ziyaretçisinin 5 duyusunu keşfetmek için kullanılan bu sistem akıllı telefonlarla entegre oluşturulacak bir araçtır. Kullanıcı deneyimini arttırmaya yarayan çok sensörlü sistem kalitenin arttırılmasını hedeflemiştir. Kablosuz bağlanan uygulama dokunma, tatma ve koku almaya da odaklanmıştır (Sardo vd., 2018, s. 308). Akıllı telefon

ya da tabletin iki yanına yerleştirilmektedir. Artırılmış Gerçeklik cihazında dokunma, tatma ve koku alma duyularının uyarıcıları üretilirken, görme ve duyma kullanıcının telefon veya tabletinde üretilir. Dokunma için termal dokunma, tıraşım ve hava akışı kullanılmaktadır. Tat duyusu cihazla birlikte arıma çıkışına bağlanabilecek tek kullanımlık tüple sağlanmaktadır. 4 baporizatör 4 tat duyusunu temsil etmektedir. Koku içinse fan havalandırma kanallarında hava akışı ile sağlanıyor. Söz konusu sistem değişiklik bazı değişiklikler geçirerek 2019 yılında denemeye alınmıştır.

Sonuç

Bireyin hafıza ve duygularını doğrudan etkileyen duylardan biri olan koklamak genellikle göz ardı edilse de son dönemde öne plana çıkmaya başlamıştır. Özellikle erişilebilirlik ve duysal müzecilik çalışmalarıyla koku küratörlüğü yavaş yavaş duyulan bir çalışma alanı haline gelmiştir. Müzelerde koku çalışmaları koordine etmeleri zor uygulamalar olsa da ziyaretçi deneyimi için belki de görmekten daha fazla etkili olan bir sistemdir. Sergilerde aynı kokular verilse de bu kokuların ziyaretçiler üzerindeki etkisi farklı olacaktır.

Doğrudan koku istasyonlarıyla yapılan çalışmalarda özellikle beyaz bir mekân oluşturularak tüm dikkat kokulara verilmek istenmiştir. Bu tarz çalışmalar koku duyusunu aktive etmiş olsa da bir bütün olarak değil de ayrı bir deneyim olarak sunulmuştur. Bu bağlamda koku kitleri veya mekân içinde sunulan kokular sergi bütünlüğünde değerlendirilmesi açısından daha etkili sayılabilir. Koku sistemlerinin yaygınlaştırılması hem maliyet hem de sistematik açıdan zor olsa da imkan dahilinde kullanıldığı zaman ziyaretçi deneyimlerini öznelştirmesi açısından önemli olacaktır.

Kaynaklar

Bembibre, C., & Strlič, M. (2017). Smell of heritage: a framework for the identification, analysis and archival of historic odours. *Heritage Science*, 5(1), 1-11.

Classen, C. (2007). Museum manners The sensory life of the early museum. *Journal of Social History*, 895-914.

Falk, J. H. and Dierking, L. D. (2000). *Learning From Museums*. New York: Altamira Press.

Howes, D. (2014). Introduction to sensory museology. *The Senses and Society*, 9(3), 259-267.

Jenner, M. S. (2011). Follow your nose? Smell, smelling, and their histories. *The American Historical Re-*

view, 116(2), 335-351.

Keller, A. (2014). The scented museum. *The multi-sensory museum: Cross-disciplinary perspectives on touch, sound, smell, memory, and space*, 167-176.

Kjellmer, V. (2021). Scented Scenographics and olfactory art: Making sense of scent in the museum. *Konsthistorisk tidskrift/Journal of Art History*, 90(2), 72-87.

Kjellmer, V. (2022). The smell of Homo Aquatis: scented scenographics and multisensory exhibition design in the 'mockumentary' exhibition project Aquanauts: The Expedition. *Theatre and Performance Design*, 8(1-2), 93-111.

Rodrigues, J. M., Ramos, C. M., Pereira, J. A., Sardo, J. D., & Cardoso, P. J. (2019). Mobile five senses augmented reality system: technology acceptance study. *IEEE Access*, 7, 163022-163033.

Sardo, J. D. P., Semião, J., Monteiro, J. M., Pereira, J. A., de Freitas, M. A., Esteves, E., & Rodrigues, J. M. (2018). Portable device for touch, taste and smell sensations in augmented reality experiences. In *INCREASE: Proceedings of the 1st International Congress on Engineering and Sustainability in the XXI Century-INCREASE 2017* (pp. 305-320). Springer International Publishing.

Stevenson, R. J. (2014). The forgotten sense. *The Multisensory Museum: Cross-Disciplinary Perspectives on Touch, Sound, Smell, Memory, and Space*, eds N. Levant and A. Pascual-leone Lanham (Lanham: Rowman and Littlefield), 151-166.

Verbeek, C., Leemans, I., & Fleming, B. (2022). How can scents enhance the impact of guided museum tours? towards an impact approach for olfactory museology. *The Senses and Society*, 17, 315 - 342.

Wang, S. (2020). Museum as a sensory space: A discussion of communication effect of multi-senses in Taizhou museum. *Sustainability*, 12(7), 3061.

Çevrimiçi Kaynaklar

Anamed, Erişim adresi: <https://anamed.ku.edu.tr/wp-content/uploads/2020/11/6Y4A0396-scaled.jpg>, 9 Nisan 2023.

Aquanauts, Erişim adresi: <https://www.aquanauts.se/> Erişim Tarihi: 1 Nisan 2023.

Artmajeur, Erişim adresi: <https://www.artmajeur.com/tr/magazine/2-sanat-haberleri/prado-muzesi-ndeki-bir-koku-sergisi-jan-brueghel-in-yemyesil-bir-araziden-cikan-parfumunu-kesfetmemizi-sagliyor/331393>, 9 Nisan 2023.

Dsrny, Erişim adresi: <https://dsrny.com/project/art-of-scent>, 9 Nisan 2023

Erimtan Müzesi, Erişim adresi: <https://erimtanmuseum.org/tr/koku-ve-sehir>, 30 Mart 2023.

İstanbul 74, Erişim adresi: <https://istanbul74.com/portfolio-item/the-art-of-scent/>, 9 Nisan 2023.

Museum Next, Erişim adresi: <https://www.museumnext.com/article/van-abbemuseum-launches-the-netherlands-first-fully-multi-sensory-exhibition/>, 9 Nisan 2023.

Next in Beauty, Erişim adresi: <https://www.nextin-beautymag.com/uploads/s1/69/79/liven-maquinaair-parfume-0075.jpeg>, 9 Nisan 2023.

Northern Echo, Erişim adresi: <https://www.thenorthernecho.co.uk/resources/images/6742822/?type=responsive-gallery-fullscreen>, 9 Nisan 2023.

Smell Museum, Erişim adresi: https://mir-s3-cdn-cf.behance.net/project_modules/fs/b0fb3610873297.56284e7e28f25.jpg, 8 Nisan 2023.

Smithsonian, Erişim adresi: <https://www.smithsonian-mag.com/arts-culture/the-first-major-museum-show-to-focus-on-smell-1787124/>, 30 Mart 2023. Msensory, <http://msensory.com/wp-content/uploads/2023/03/Visitors-in-perfume-reflection-area-scaled.jpg>, 8 Nisan 2023.

Tactile Studio, Erişim adresi: <https://tactilestudio.co/achievements/staatliches-museum-fur-archaologie-chemnitz-multisensory-trail-tactile-station/>, 9 Nisan 2023. <https://www.aquanauts.se/> Erişim Tarihi: 1 Nisan 2023.

TARİHİ SEYİR İÇERİSİNDE DENİZ MÜZESİ KOMUTANLIĞI

Çağrı PALA

Cite this article as:

Pala, Çağrı. (2023). Tarihi Seyir İçerisinde Deniz Müzesi Komutanlığı. International University Museums Association Platform Journal of Cultural Heritage UNIMUSEUM, 6 (2) İstanbul, Türkiye, 82-89.

ABSTRACT

Naval Museum Commander In Historical Cruise

The Naval Museum Command, which was the first museum in Turkey to be established with the status of a military museum, is one of the most important museums capable of presenting the developments and changes of Turkish seafaring throughout history through its artefacts and collections. The Maritime Museum, which aims to tell our maritime history and pass on maritime culture from generation to generation by preserving historical objects and artefacts, ranks among the richest maritime museums in the world in terms of the richness of its collection. In this study, the developments in the historical and cultural process of the Naval Museum Command are explained and information is provided on the processes that the museum has undergone in the area of spatial settlement when compiling its main collection.

Keywords: Museology, Naval Museum, Naval History, Museum and Library Administration, Halk Şehsuvaroğlu.

Submitted : 17/12/2023

Accepted : 28/12/2023

Published online : 29/12/2023

Correspondence : Çağrı Pala

E-ISSN : 2651-3714

ORCID : 0009-0004-0441-2181

Giriş

19. Yüzyıl Osmanlı İmparatorluğunun kimliğini yeniden gözden geçirerek Avrupalı pratikleri ve kurumlarıyla uyumlu olacak şekilde yeniden biçimlendirdiği dönem olarak tanımlanır. Osmanlı İmparatorluğunun yeni kültürel hedeflerini temsil etmesi açısından simgesel bir rol oynayan müze kurma fikri eski eserlerin toplanması ve bunlar için bir sergileme alanının açılması fikrini ortaya atıyordu. Diğer yandan Müzecilik 19. yüzyılın ortasından itibaren hızlı bir gelişim göstererek arkeolojik malzemelerin yanında farklı içerik ve fiziksel özellikler bağlamında var olan malzeme ve materyalleri muhteviyatında toparlamak suretiyle teşhir ve koleksiyon oluşturmak amacına hizmet etmeye başlamıştı.

Bu merkezde araştırmanın asıl kapsamı olan II. Abdülhamid dönemi her ne kadar siyasi ve askeri faaliyetler merkezi kapsamında değerlendirse de bu dönem müzecilik faaliyetlerinin gelişmesi noktasında da Avrupalı devletlerle kültürel ve sosyal ilişkiler ile diplomatik temasların yoğun olarak gerçekleştirdiği süreci de ifade etmektedir. II. Abdülhamit'in tahta çıkışının hemen ardından yürürlüğe koyulan anayasa ile İmparatorluğu oluşturan unsurların Osmanlı şemsiyesi altına alınması garantilendi. Tarihi eserler üzerine yoğunlaşarak uzak geçmişe sığınmak kaygısı ve diğer yandan 1877 Rus Harbinin kaybedilmesinin ardından askeri geçmişin anımsatılması fikri eski gücünü kaybeden İmparatorluğun Avrupa'yla ilişkilerini kültürel bir merkeze yerleştirerek Avrupalı kimliğin bir parçası haline getirmek için yeni yöntemler doğurdu. (Shaw, 2004,111-112)

1. Deniz Müzesi'nin Kuruluş Safhası

Deniz Müzesi, bir müessese olarak Sultan II. Abdülhamit'in tahta çıkışının 21. Cülus yıldönümüne rastlayan 31 Ağustos 1897 tarihinde Bahriye Nazırı Bozcaadalı Hasan Hüsnü Paşa'nın emirleri doğrultusunda "Müze ve Kütüphane İdaresi" adıyla Tersane-i Amire müştemilatının içerisinde bulunan Mayın ve Müfreze Komutanlığına ait bir daire içerisinde kurulmuştur.(Deniz Kuvvetleri Dergisi, 2006,33)

Kuruma ait ilk sergileme alanlarının meydana getirilmesi ve çekirdek koleksiyonun ana parçalarının toplanması Mehmet Hikmet Paşa'nın müdürlüğünde Yüzbaşı Süleyman Nutki

Figür.1 Bahriye Müzesi ve Rasathane ve Kütüphane İdaresi Heyeti (İ. Ü. Nadir Eserler Kütüphanesi, 91151-0001, soldan üçüncü sıradaki Süleyman Nutki Bey ve çalışma arkadaşları.

ve Faruk Bey'in girişimleri sonucu oluşturulmuştur. Müze'nin ilk kuruluş aşamasında muhtelif deniz kuruluşlarındaki tarihi eşyalardan ve özellikle Kasımpaşa fabrika ve ambarlarındaki eserlerden faydalanılmış deniz subaylarının yardımıyla da bir de kütüphane meydana getirilmiştir.(Noyan,1976,71)

Süleyman Nutki Bey Bahriye Müzesinin kuruluşu ile ilgili olarak hatıralarında belirttiği üzere Bahriye Nezaretine bir rapor yazarak;

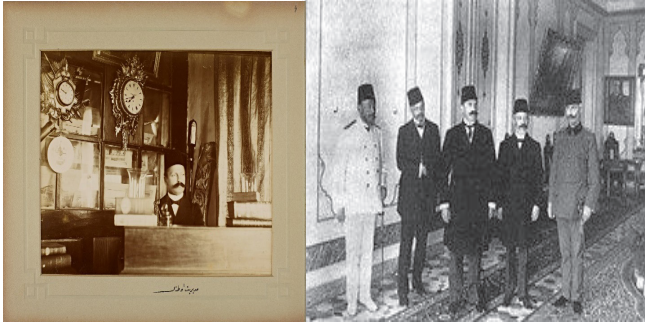
"Bahriye Müzesinin teşkili hakkında kapsamı eski devirlerden beri Bahriyemizde mevcut olup feshedilen gemilerin isim levhaları, modelleri ve resimleri, tarihi levhalar, dereceli cetveller, levhalar ve buna ilaveten muhtelif yerlerde bulunan eski kitaplar ve seyir aletleri vesaire buldukları mahallerden alınarak eski tahsis kılınacak bir daire içerisinde toparlanmasının" önemi üzerinde durmuştur. (Nutki,2003,121)

Figür.2. Deniz Müzesi Komutanlığında bulunan Deniz Müzesi ve Kütüphane İdaresi 1897 yazılı giriş tabelası.

Bahriye Müzesinin kurulduğu ilk yıllarda çekirdék koleksiyonu kütüphane birimi de dâhil olmak üzere eski ve yeni tekmil gemilerin tekne ve makine modellerinden, eski gemilerin baş armaları, isim levhaları, gemi kış oymaları, arma ve sancak ile eski ve yeni gemilerle bahriyeye ait binaların ve makinelerin plan ve renkli resimlerinden ayrıca son olarak haritalar seyir rasat aletleri eski defter, jurnal ile evrak ile verilmiş madalya ve diplomalardan meydana geliyordu. (Noyan,72)

Kurulduğu yıllarda Müzehane, Müze Amirliği, Müze ve Kütüphane idaresi, Bahriye Müzesi isimleri ile anılan Deniz Müzesi kurulduğu Mayın ve Müfreze komutanlığı binasının içerisinde kısıtlı teknik imkânlar, çevresel ve siyasal koşullardan kaynaklı olarak ihmal edilmiştir. Yine de bu imkânlarla rağmen mevcut koleksiyonun korunması ve zenginleştirilmesi için çabalar gösterilmiştir.

Figür.3 ve 4 Deniz Müzesi Komutanlığı Deniz Müzesi ve Kütüphane İdaresi Heyeti 1897.

Deniz Tarihinin resimlerini çalışmak için 1909 senesinde Bahriye Müzesinde görevlendirilen Ressam Hüsnü Tengüz, Bozcaadalı Hasan Hüsnü Paşa, Arif Hikmet Paşa ve Süleyman Nutki beylerden sonra müzenin olgunlaşması kapsamındaki faaliyetlerin yetersiz kaldığını ifade ederek gerekli ilgi gösterilmesi halinde müzenin dünyanın en yüksek kıymette deniz müzesi olacağını ifade etmiştir. (Tengüz,2005,47)

Cemal Paşa'nın Bahriye Nazırı olduğu 1914 tarihinde Bahriye Müzesinin müdürlüğüne Emekli Deniz Yüzbaşı Ali Sami Boyar Bey getirilmiştir. Ali Sami Bey uzun yıllar ihmal edilmiş adeta bir depo görünümünü kazanmış olan Bahriye Müzesinde mevcut koleksiyon içerisindeki objeleri tasniften geçirerek müzenin ilk kataloğunu meydana getirmiştir. Ali Sami Bey müze binası içerisinde ayrıca müze imalathanesi teşkil ederek uygulamalı müzecilik anlayışının ilk kurumsal örneklerini

Figür.5. Deniz Müzesi Komutanlığında bulunan ve Ali Sami Boyar tarafından yazılmış Deniz Müzesi Kataloğu.

mulaj (döküm) manken ve gemi model atölyesi ile vermiştir. (Yüksel,2022,268)

1917 tarihinde Müzenin mekân ve konum açısından daha uygun bir alana nakledilmesi gündeme getirilmiş Rumeli ve Anadolu Hisarlarının korunarak Bahriye Müzesi olarak kullanılmak üzere Bahriye Nezaretine devredilmesi kararlaştırılmıştır. (MV, H-18-03-1336)

Ancak savaş durumundan kaynaklı olarak taşınma işleminin epey zaman alacağı ve teknik imkânların yetersizliğinden kaynaklı olarak bu taşınma planından vazgeçilerek müzenin bulunduğu binanın iyileştirilerek kullanımına devam edilmiştir. Mayın ve Müfreze Komutanlığına ait müze binasına zaman içerisinde ihtiyaç duyulması nedeniyle Bahriye Müzesi Tersane arazisi içerisinde yer alan Nakkaşhane dairesine nakledilmek zorunda kalmış ve 1934 tarihine kadar burada teşhire açık halde sergilenmiştir.

1930 tarihinde Bahriye Müzesine ait eşyalar yeniden tasnif edilmiş

Denizcilikte yer alan gemi modelleri, sancaklar, saltanat kayıkları, silah ve topların sergi alanları tekrardan düzenlemiştir. Ayrıca bu dönemde Amerikalıların Müze envanterinde bulunan tarihi kadirgayı satın alma girişimleri olmuş kadirganın tahmini değeri bir milyon sterlin olarak tescil edilmiştir. Fakat Türk Bahriyesinin senelik eseri olan bu kadirganın satılması muvaffak görülmemiştir. (Milliyet, 25.03.1930)

II. Dünya Savaşı'nın ilk kıvılcımlarının baş gösterdiği 1939 senesinde müzede bulunan objelerin güvenlik sebebiyle İstanbul'dan Anadolu'ya nakledilmesi kararlaştırılmıştır. Buna göre değerli altın gümüş ve sancaklara dair koleksiyonun Ankara Sarıkışla'ya ikinci derece değer biçilen objelerin ise Niğde de bulunan eski bir bazilikaya üçüncü

Figür.6, 7 ve 8 II. Dünya Savaşı münasebetiyle Deniz Müzesine ait eşyaların taşınma süreçleri.

derece önemli görülen koleksiyon parçaları ise İzmit'te Seymen'in Bahçecik semtindeki Amerikan okuluna, arşiv defter ve evrakları ise Bilecik Bozhöyük'e taşınmıştır. Müze koleksiyonuna ait eski gemi topları ise tersane içerisinde toprağa gömülmüştür. Yalıköşkü kayıkhanesinden getirilen tarihi kadirga, saltanat kayıkları, mermer kitabeler ve taşlar Kasımpaşa'daki tersane içinde bulunan gözlere çekilmiştir.(Özdemir,1978,8)

II. Dünya Savaşının sona ermesinden sonra 1942 yılında Milli Savunma Bakanlığı Deniz Müşavirliği koordinatörlüğünde Deniz Müzesi'nin yeniden kurulması düşüncesi uyanmış Deniz Müzesine yer bulma girişimleri tekrardan başlamıştır. Anadolu'nun çeşitli yerlerine dağıtılan müze objeleri ve arşiv evrakları İstanbul'a getirilmiştir. Anadolu'dan nakledilen envanterin Kasımpaşa'daki eski Divanhane binasının bir bölümüne taşınarak depolanması sağlanmıştır.

Figür.9. Henry Prošt

1946 yerel seçimlerinden sonra Şehircilik mühendisi B. Prošt imar planını hazırlamak amacıyla ilk tetkiklerini yaptığı sırada Deniz Müzesi'nin Beşiktaş'a taşınması gündeme gelmiştir. Bu proje bağlamında müze için Barbaros türbesi yanındaki sahil arazisi uygun görülmüştür. Ancak sonradan burada istenilen genişlikte bir saha ayırlamayacağı anlaşılmış ve projeden vazgeçilmiştir. (Akşam, 14.04. 1944)

Deniz Müzesinin taşınma süreci ile ilgili olarak Milli Savunma Bakanlığından Ulaştırma Bakanlığına gönderilen tezkirede, Deniz Müzesinin yeniden tesisi ve modern esaslar kapsamında tanzimine gidileceği belirtilmiş şimdye kadar

Deniz Tarihine ait olup Deniz Müzesine devredilmemiş hatıraların tespiti ve toparlanması kararlaştırılmıştır. Osmanlı Bahriye teşkilatına ait olup tersanelerinde bulunan ve Deniz Müzesi için kıymetli olacağı düşünülen hatıraların tespit ve tetkiki için Deniz Müzesi Müdürlüğüne kolaylık sağlanması kararlaştırılmıştır.

Eski Bahriye teşkilatına ve tersanelerine ait olan binaların tarihi kitabelerinden müteşekkil bir salon tahsis edilerek mevcut olan tarihi kitabelerin tespiti gerçekleştirileceği ilgi ile ifade edilmiştir. (Cumhuriyet,1303.1947)

2. Deniz Müzesi Dolmabahçe Müstemilatında

Bahriye Müzesi'nin kurulduğu ilk günden itibaren şüphesiz en büyük problemlerinden birisi kurulduğu alanın tersane içerisinde bulunuyor olmasıdır. Bu durum sapa bir alanda kalan Müzeye ziyaretçilerin ilgisiz kalmasına neden olmuştur. Ayrıca Müzenin büyük sorunlarından bir diğeri ise savaş ve mütareke döneminde meydana gelen güvenlik ve eserlere karşı gerekli hassasiyetin gösterilmemesi problemleri olmuştur. Anadolu'ya nakil esnasında müze objelerinin taşıma şartlarının iptidailiği ve bilgisizlik yüzünden eserlerin kırılarak değer kaybettiğini görmekteyiz. (Deniz Kuvvetleri Dergisi,1976,46)

1946 yılından sonra Dolmabahçe Camii'ne taşınması kararlaştırılan Deniz Müzesinin yeniden oluşturulması amacıyla Haluk Şehsuvaroğlu göreve getirilmiştir. İstanbul Valisi Lütfü Kırdar müze müdürü Haluk Şehsuvaroğlu'na göstermiş olduğu raporunda; "Dolmabahçe'nin tarihi önemi üzerinde ısrarla duruyor ve Fatih Sultan Mehmet'in İstanbul'u fethi sırasında gemilerini buradan karaya çıkardığını belirterek, bu önemli olayın geçtiği yerde bulunan eski ve terk edilmiş Dolmabahçe Camii'nde bir 'Kadırgalar Müzesi' kurulmasını tavsiye ediyordu" Bir camiyi müzeye çevirmenin güçlüklerini düşünen Şehsuvaroğlu müzeye uygun başka bir bina da bulamamıştı. Aynı dönemde Dolmabahçe Camiinin tam karşısına yapılmış olan İnönü Stadyumu'nun da maç günlerinde müzeye gelecek ziyaretçi sayısını arttıracığı düşünülerek "Deniz Müzesi olması uygundur" yazılı raporunu Deniz Müsteşarlığı'na sundu.

Müzenin Dolmabahçe Camiine taşınma süreci

ile ilgili olarak eski müze komutanlarından Bahri Sami Noyan ise "Dolmabahçe'nin deniz tarihimiz ile ilgisi Fatih zamanından başlıyordu. Bizanslılar döneminde bir koy olan bu alanda İstanbul'u kuşatan donanmamız yatmıştır. Yüzyıllar boyunca da donanmamız Hızır'ın birinci günü (6 Mayıs) Haliçten çıkar Sarayburnu'ndaki törenden sonra Dolmabahçe önünde demirler ve burada kurulan çadırlarda gemi komutanlarına ziyafetler verildi. Bu sebeple burada kurulacak olan bir müzenin kapısından fetih ve gaza yıllarının birbirinden güzel hatıraları ile girilecektir."(Noyan,73) Diyerek Dolmabahçe'nin önemini vurgulamıştır.

Figür.10 ve 11 Deniz Müzesi Komutanlığının 1948 tarihinden itibaren sergi alanı olarak kullandığı Dolmabahçe Camii.

Figür.12 ve 13. Deniz Müzesi Komutanlığına ait ana envanterin 1961 senesinden itibaren sergilendiği Ana teşhir binası.

Bakanlar Kurulunun 7.3.1947 gün ve 3/5583 sayılı kararname ile Dolmabahçe Camii, Saray Garajı, Kayıkhanesi ve Hamlacılar Havuzunun mülkiyeti Deniz Müzesi yapılmak kaydıyla Milli Savunma Vekâletine verilmiş böylece Deniz Müzesi'nin Dolmabahçe Camiine taşınma süreci hızlandırılmıştır.

Haluk Şehsuvaroğlu, Dolmabahçe Camii ve Camii'nin güney kısmına bitişik Saray Garajı binası ile kayıkhanesi ve havuz alanını tamir ettirmiş Divanhane binasındaki eşyalar, tersane bahçesine gömülü toplar ve Bozhöyükteki arşiv malzemeleri Dolmabahçe Camiine nakledilmiştir.

Müze, sınırlı sergileme ve sunum imkânlarına rağmen Haluk Şehsuvaroğlu ve Müdür Muavini Bahri Noyan'ın gayretli çalışmaları neticesinde Deniz Müzesi ve Arşiv Müdürlüğü adı ile 27 Eylül 1948 yılında tekrar ziyarete açılmıştır.(Uyaniker,2021,185)

Devlet Arşivleri Başkanlığı Cumhuriyet Arşivi kataloglarından tesadüf edildiği kadarıyla 1948 yılında Deniz Müzesine ait olup hasara uğramış bulunan bir kısım kıymetli tablonun onarım işlemi dış pazarlık yoluyla tamir ettirilmiş ayrıca 21.05.1948 tarihli kararname ile yine Deniz Müzesine ait tarihi saltanat kayıklarından yıpranmış olanlarının restorasyona alındığı gözlemlenmiştir. (CA.14.04/29.97.1948)

Yine bu dönemde Deniz Müzesinin yeniden tasnif

ve tanzimi için müze müdürü Haluk Şehsuvaroğlu'nun üç ay süre ile İngiltere'deki müzeleri incelemek amacıyla yurt dışına gönderilmesi kararlaştırılmıştır.(CA,15.09.1950)

Cami'ye ait müstemilatın müsadessizliği sebebiyle müze envanterine dahil edilen tarihi Kadırga, çifte küreklili saltanat ile Mabeyn kayıkları bu alanda sergilenememiş yeni bir sergileme alanına duyulan ihtiyaç sebebiyle Cumhurbaşkanlığı Garajına ait olan arazi Deniz Müzesine nakledilmiştir.

1956 yılına gelindiğinde Dolmabahçe Caddesi'nin genişletilme çalışmaları ile 1960 yılında Yassıada mahkemeleri sebebiyle müze içinde kurulan haberleşme bürosu, zamanla genişleyince müze işlevini yapamaz duruma gelmiş ve kimi eserlerin tekrar taşınma zorunluluğu ortaya çıkmıştır. Boşaltılan yapılarındaki tarihi eser ve arşiv defterleri, Dolmabahçe'de müzeye tahsis edilen Arabacılar Dairesi'ne, kayıklar ise Devlet Malzeme Ofisi'nden kiralanarak ambara nakledilmiştir. Deniz Müzesi'nin büyük bir kısmı ise 1960 yılına kadar Dolmabahçe Camisi'nde teşhira açık kalmıştır.

1961 tarihinde Beşiktaş Meydanında yer alan Barbaros Hayrettin Paşa Türbesinin tam karşısındaki Beşiktaş Maliye Veznesinin mülkiyeti Deniz Müzesine devredilerek müze objelerinin buraya taşınması sağlanmıştır. Deniz Müzesi 27 Eylül 1961 tarihinde yeniden ziyarete açılmıştır.

Figür.14. Deniz Müzesi Komutanlığı Kayıklar Galerisi

1970 yılında ise Ana Teşhir Binası yanında yer alan önceleri uçak hangarı, un ve temizlik ambarı gibi farklı amaçlarla kullanılmış bina müzeye tahsis edilerek koleksiyondaki tarihi kayıklar buraya taşınmış ve “Tarihi Kayıklar Galerisi” adıyla ziyarete açılmıştır.

3. Deniz Müzesinin Beşiktaş’a Taşınma Süreci

Müze envanterine giren eserlerin yeni mekan ihtiyacını doğurması ile birlikte çağdaş müzecilik bağlamında Ana Teşhir binasının yetersiz kalması ve Uluslararası Müzeler Konseyi kriterlerinin sağlanması noktasında yaşanan problemler sebebiyle Deniz Müzesi adına dünya ölçütlerinde çağdaş müzecilik anlayışına uygun yeni bir müze binasının inşasına karar verilmiş, bu amaçla 2005 yılında ulusal bir mimari proje yarışması açılmıştır. Yeni inşa edilecek bina ile eserlerin teşhiri ve güvenliği binanın iklimlendirme kriterlerine uygunluğu, yeterli ve doğru açı ile aydınlatma sistemin temini, Afet ve Acil Durum halinde ziyaretçinin uygun şekilde tahliyesinin gerçekleştirilmesi ve eserlerin muhafazası ile çok amaçlı ortak teşhir alanlarının oluşturulmasına yönelik kriterler belirlenmiştir. (Aras, 2012,93)

Deniz Müzesi ile İstanbul Büyük Şehir Belediyesi Başkanlığı arasında imzalanan “Takas Protokolü” kapsamında projenin mimarlık, peyzaj mimarlığı mühendislik, kentsel tasarım projeleri, Şehir ve Bölge Planlama ve Güzel Sanat Eserleri Yarışma Yönetmeliği uyarınca Deniz Kuvvetleri Komutanlığı tarafından serbest ulusal ve tek kademeli olarak yarışma yapılması kararlaştırılmıştır. (Deniz Kuvvetleri Dergisi, 2006,36)

Yarışmanın sonunda birinci olan proje doğrultusunda 2008 yılında başlatılan müze inşaatı Teğet Mühendislik firması tarafından Mimar Vehip Kütükçüoğlu, Mimar Ertuğrul Uçar ve Mi-

Figür.15 ve 16 Günümüzde Deniz Müzesi Komutanlığı mar Hande Köksal önderliğinde tamamlanarak yeni müze binası çağdaş müzecilik anlayışına ve Uluslararası Müzeler kriterlerine uygun olarak tesis edilmiş yeni sergileme alanları ile birlikte 04 Ekim 2013 tarihinde hizmete girmiştir.(Yüksel,269)

İnşa edilen müze binası Boğaz Köprülerinin yapımından bu zamana boğaz hattında inşa edilen ilk modern bina olma özelliğine sahip olmasının yanı sıra tersane tipolojisine sahip Türkiye'nin en önemli mimari eserlerinden biridir.(İstanbul

Deniz Müzesi / TEĞET Mimarlık - Arkitektuel,17.12.2023)

Bölgenin deprem bölgesi olarak tanımlanması sebebiyle bina çelik konstrüksiyon iskelet üzerine oturtulmuş 21'nci yüzyıl mimari ve müze teknolojilerine uygun olarak yangın ısıtma, havalandırma, gözetleme, aydınlatma, otomatik kapılar, alarm, asansör ve filtreleme sistemleri ile tarihi objelerin fiziksel korunması ve idamesi sağlanmıştır.

Projenin bir diğer önemli ögesi, akıllı bina özelliğine sahip yeni modern müze binası ile Dolmabahçe Caddesi ve Barbaros Meydanından görülebilecek avluda interaktif müze eğitimi bağlamında çocuk oyun alanları, açık hava sergileme alanlarını bütünleştirebilme yeteneğine sahip olmasıdır.

Tarihi Kayıklar Galerisi, açık sergileme alanları konferans salonu, ofis, atölye ve yaşam mahalli gibi ortak kullanım alanlarıyla birlikte proje bir bütünlük teşkil ederek kültür varlıklarının ve tarihi mirasın devamlılığı sürecinde inşaatını tamamlamıştır. Emir Çaka Bey'den son dönem Cumhuriyet Donanmasına kronolojik ve tematik sergileme alanlarının bulunduğu Deniz Müzesi Denizcilik kültürümüzün ve tarihimizin bir sonraki nesillerle bütünleştirilmesi ve sevdirilmesi için tarihsel mirasını yaşatmaya devam etmektedir.

Gezi kurgusu bağlamında ziyaretçinin Beşiktaş Caddesi üzerinden müzeye giriş yaptığı alan Kayıklar Galerisi ile bütünleşmektedir. Yüksek tavan özelliğine sahip kolonsuz geçilen bu alan dolaşım şeması bakımından kapalı sistem tematik sergileme özelliği ile Türk Denizcilerine ait bronz heykeller ile Atatürk'ün Savanora, Florya ve Atatürk Orman Çiftliğinde kullanmış olduğu kayıklar arasından tarihi kadirge ile bağlantı kurmaktadır.

Sonuç

Osmanlı İmparatorluğundan Türkiye Cumhuriyetine geçiş döneminin en büyük müzelerinden biri olan Deniz Müzesi Komutanlığı sahip olduğu Türk Denizcilik Tarihine özgü koleksiyon zenginliği ile dünyanın sayılı Deniz Müzeleri içerisinde yer almaktadır. II. Abdülhamit döneminde Bahriye Nazırı Bozcaadalı Hasan Hüsnü Paşa'nın emirleri doğrultusunda oluşturulan ve Müze-i Hümayundan sonra kurulan ilk müze olma özelliğini de bünyesinde barındıran bu kurum. tarihi süreç içerisinde kendine özgü bir alan üzerinde sergilenme problemiyle karşı karşıya kalmış ve sonunda Osmanlı Bahriyesinin merkez üstlerinden biri olan

Beşiktaş Barbaros Meydanının bulunduğu müstemilat üzerinde nihai alanına kavuşmuştur. Bugün dahi Türk Denizcilik Kültürünü yakından tanımak isteyen herkesin mutlaka uğraması gereken yerlerin başında gelen ve Beşiktaş Barbaros Hayrettin Paşa vakfiyesine ait arazi üzerinde müzecilik faaliyetlerine devam eden kurum çağdaş müzecilik alanında gösterdiği çalışma ve sosyal etkinlikleri ile ziyaretçilerin yoğun ilgisini çekmeyi başarmaktadır.

Kaynakça

Arşiv Belgeleri:

- COA MV, H-18-03-1336
- CA.14.04/29.97.1948
- CA,15.09.1950

Gazeteler:

- Cumhuriyet,1303.1947
- Akşam, 14.04. 1944
- Milliyet, 25.03.1930

İnternet Kaynakları

- İstanbul Deniz Müzesi / TEĞET Mimarlık - Arkitektuel,17.12.2023

Sürelî Yayınlar

- Deniz Kuvvetleri Dergisi, İstanbul Deniz Müzesinin Tarihçesi Cilt 82, Sayı:494 Temmuz 1976
- Deniz Kuvvetleri Dergisi, Asar-ı Atika'yı Yaşatanlar 1897'den 2005'e Deniz Müzesi, sayı 595, 2006
- Deniz Kuvvetleri Dergisi, Deniz Müzesi Komutanlığı Ana Teşhir Binası Açılış Töreni, sayı.631,2018

Diğer Kaynaklar

- Aras Serhan Kazankaya, Deniz Müzeleri ve Deniz Müzeciliği Dünyada ve Türkiyede, Deniz Basımevi Müdürlüğü, İstanbul, 2012
- Bahriye Ressamı Hüsnü Tengüz'ün Hatıraları, Sanat Hayatım, Çev. Müge Kılıçkaya, Kültür Yayınları, İstanbul, 2005
- .Bal, N. Süleyman Nutki Bey'in Hatıraları, Deniz Kuvvetleri Komutanlığı Kültür Yayınları Tarih Dizisi, İstanbul, 2003.
- Özdeniz Haluk, İstanbul Deniz Müzesi, Ak Yayınları Sanat Kitapları Serisi 4 Noyan B. Sami, Deniz Müzesinin Tarihçesi, Hayat Tarih Mecmuası, sayı 4, 1976
- Shaw Wendy M.K, Osmanlı Müzeciliği, Müzeler Arkeoloji ve Tarihî Görseleştirilmesi, İletişim Yayınları, İstanbul, 2004
- Uyanıker Ferdi, II. Dünya Savaşı Sürecinde Türk Donanmasındaki Gelişmeler, Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul, 2019,
- Yüksel Ayşe Ersay, Osmanlı Müzeciliğine Bakış Bahriye Müzesi, Tarihin Engin Sularında Prof. Dr. Vahdettin Engin'e Armağan, Yeditepe Yayınları, İstanbul, 2022.

HEGRA THE LOST CITY

Helia HAJJAMSHIDI¹

Cite this article as:

Hajjamshidi, Helia. (2023). Hegra The Lost City. International University Museums Association Platform Journal of Cultural Heritage UNIMUSEUM, 6 (2) İstanbul, Türkiye, 90-96.

ABSTRACT

Hegra: Kayıp Şehir

This article examines the city of Hegra, located in present-day Saudi Arabia, and delves into the study of its inhabitants. The investigation is conducted through existing articles and their compilations. The aim of this research is to explore this ancient site, which has recently opened its doors to tourists. Hegra is an ancient desert region in Saudi Arabia that has now been transformed into a tourist destination. Many explorers have visited this area, but the first person to set foot in this abandoned city after years was the British explorer Charles Montagu Doughty. The history of this region dates back to the Nabatean era. The people were farmers and livestock breeders who became wealthy through the construction of caravanserais and trade, especially in spices and incense. They chose Hegra as their second capital after Petra to control the trade routes. The Nabatean language is a combination of ancient Arabic and Semitic. Some consider this city cursed due to the inscriptions and curses written on the tombs, although in addition to the tombs, there are also places for worship and water wells, demonstrating the people's ability to store water. Their expertise in water conservation and unparalleled construction evident as they carved homes and water wells out of stones. The remaining artifacts are a complete testament to their capabilities. The existing evidence suggests the integration of this city into the Roman Empire.

Keywords: Hegra, Saudi Arabia, Nabataean, Inscriptions, Tombs

¹-İstanbul University, Museum Management Department, Master Student

Submitted : 12/12/2023

Accepted : 27/12/2023

Published online : 29/12/2023

Correspondence : Helia Hajjamshidi

E-ISSN : 2651-3714

ORCID : 0000-0002-0302-4839

Introduction

While the exact beginnings of the Nabataean civilization remain largely unknown, some historians trace them back to the descendants of Semitic. The Nabataeans initially inhabited fertile lands in the region between Mecca and Medina. According to certain accounts, they dwelled along the shores of the Red Sea (Figure 1). The term Nabataean is believed to derive from a term denoting a summer flood that dries up. It seems their name originated from this phenomenon. This tribe engaged in herding, hunting, and the cultivation of wheat and cotton. They made use of rivers and wells for agriculture, and were skilled in fishing and pearl extraction (Azarnush, 1972, p. 33-42). They also built stone temples for their idols (Tabatabai, 2010, p. 32). Although they may seem enigmatic to us today, the Nabataeans were early trailblazers in the fields of architecture and hydraulics, ingeniously utilizing the harsh desert landscape to their advantage. They cleverly gathered rainwater cascading from the rugged mountains, storing it in subterranean cisterns for future use. Additionally, they constructed organic water conduits around their tombs to shield their exteriors from erosion, ensuring their remarkable preservation for millennia since their original construction (Lauren, 2020). They would adjust their homes according to the changing seasons. In the summer and spring, they engaged in herding and farming in large valleys, while in the winter and autumn, they resided in rock houses. Their ability to control conditions in their favor is very remarkable. They have transformed the arid desert life to their advantage, succeeding in busi-

ness and accumulating a considerable amount of wealth as a result. Their position in the tribe played a significant role in their wealth.

The discovery of three ships indicates the Nabataeans' connection with neighboring tribes and cities. In addition, caravanserais were constructed in this region, indicating the development of their trade-driven livelihood (Azarnush, 1972, p. 41-42). The Nabataean people became wealthy and successful by finding water in the deserts and storing it. At the same time, all trade routes from the south to Hegra were controlled by the Nabataeans. They charged merchants for resting places and water consumption. However, in the year 106 AD, the Nabatean Empire merged with the Roman Empire, and the sea routes of the Red Sea became more popular than the land routes. As a result, cities that were no longer economic centers gradually declined and eventually became deserted (Lauren, 2020). In the final days of the Nabatean monarchy, Rabbel II negotiated an agreement with the Romans. The terms stipulated that if the Romans refrained from attacking during his lifetime, they would be permitted to assume control after his demise. Following Rabbel II's death in 106 CE, the Romans asserted their claim over the Nabatean Kingdom and they changed name of the first Nabatean city (petra) to Arabia Petra.¹² The conclusion of the kingdom is a topic open to discussion, According to tradition, Rabbel II is considered the last Nabataean king, with no literary sources providing information about him. Following his demise, his kingdom, stretching from Bosra in the north to Hegra in the south, became incorporated into the Roman Empire. It underwent a transformation into the new Provincia Arabia (Cimadomo,

Figure 1: Location of Hegra
<https://www.arabnews.com/Alula>, Date of access: 16.12.2021

2019, p. 2). In 106 CE, Roman Emperor Trajan incorporated the Nabataean kingdom, including the Al-'Ula oasis, into the Roman province of Arabia. Graffiti in Greek and Latin provide evidence of the presence of soldiers from III Cyrenaica and a unit of Gaetulian dromedary cavalry. These soldiers stationed in this desert outpost seemed to hold reverence for the Libyan deity Ammon, also it is conceivable that survivors from the defeated war against Rome (66-70 CE) chose to depart from the Roman Empire and establish themselves in the towns of the Al-'Ula oasis. The era of Roman rule did not bring prosperity to Hegra; instead, the town experienced a period of decline. (Lendering, 2020). Regarding the transfer of Petra as the first Nabataean city and Hegra as their second major city to the Romans, there are no entirely clear sources. However, based on evidence from the later years, it appears that Romans were residing in these cities during their prosperity. It seems that this transfer occurred without any warfare or dispute, suggesting that the last king, based on a certain agreement, handed over the rule to the Romans. Although there is evidence of Roman-Nabataean cooperation prior to these transfers, there is no completely reliable information on how these cities joined the Romans.

1- Hegra

Charles Montagu Doughty, a 19th-century British explorer, was the first to document Nabataean structures in the Sinai desert (Figure 2). He uncovered Nabataean inscriptions in rock carvings that dated back 2,000 years, thanks to his presence along ancient trade routes. In 1877, near the Hijaz Mountains, Doughty stumbled upon a lost city adorned with intricately carved tombs and monuments (Gornall, 2020). This city, discovered by Doughty, served as the Nabataean people's second capital after Petra, owing to its strategic position in controlling northwestern Saudi Arabia (Ruhangiz, 2004, p. 178).

The most famous explorers:

- Charles Montagu Doughty discovered 130 inscriptions in the region during a trip in 1877.
- Charles Hubert discovered 146 inscriptions in the region on his first trip in 1877, and he went with Julius Euting on his second trip. Hubert found 825 inscriptions, and Euting found 800 inscriptions.
- Jussaen and Savingnac identified 671 Nabataean inscriptions in 1910.

Figure 2: Charles Montagu Doughty
<https://www.arabnews.com/Alula>, Date of access: 16.12.2021

- In 1936, Philby, one of the most important scientists in the field, discovered hundreds of different inscriptions on his journey.
 - Harding discovered 542 Nabataean inscriptions in 1947.
 - In 1936, Philby went to the region again and found 1200 new inscriptions. A year later, he and Ryckmans toured the entire Central Saudi Arabia and found nine thousand new artifacts.
 - In 1936, Philby found 300 new inscriptions on his third voyage.
- In addition, dozens of Nabataean artifacts have been discovered in other places, which provide much information about the Nabataeans (Azarnush, 1972, p. 38).
- In 1951, Philby discovered an inscription in both the Nabataean and Greek languages at the Temple. These inscriptions indicate that the Nabataeans constructed stone temples. Furthermore, these writings document the connection between the Nabataean people and the Greeks, as well as their relationship with Rome, as the temple was dedicated to the Roman Emperor (Ruhangiz, 2004, p. 176). Characterized as fiercely independent according to accounts from the Greco-Roman era, the Nabataeans saw their integration into the Roman Empire under the rule of Emperor Trajan in 106 CE. The distinctive

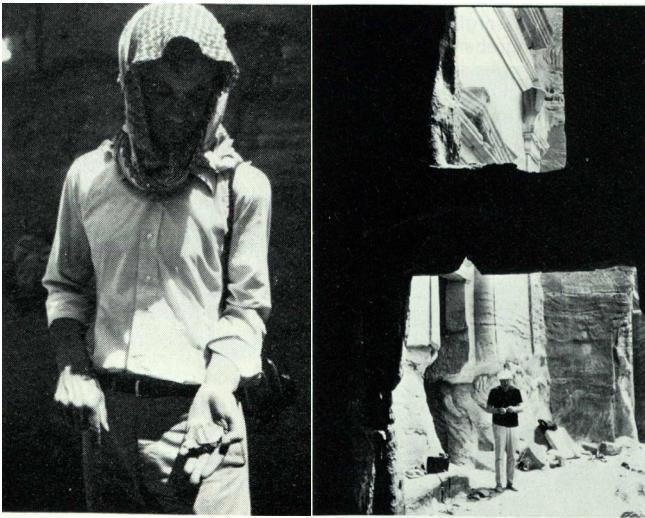

Figure 3: Dr. Lindner in Hegra (Linder, 1973, p. 6)

elements of Nabataean culture, notably their finely crafted painted ceramics, became assimilated into the broader Greco-Roman cultural milieu. Transitioning to Christianity in the Later Roman Era, the Nabataeans are recognized as one of the exceptionally talented societies of the ancient world.¹³ The Nabataean language is similar to the Semitic¹ and South Arabian languages. For this reason, the texts were easily readable. Historians interpret the resemblance to Lihyanite inscriptions as evidence that the Nabataeans borrowed their language from the Lihyanites (Azarnush, 1972, p. 53). Additionally, Lindner found a red inscription in Tomb 813, on which there were writings in the Nabataean language about the last king of the Nabataeans (Linder, 1973, p. 6).

In contrast to Petra's monuments, those in Hegra frequently bear inscriptions that include the names of the deceased. These inscriptions are predominantly in Nabataean, though some are in Aramaic² (Lendering, 2020) (Figure 4). The Nabataean script represents one of the final stages in the development of the Arabic language. About 50 inscriptions discovered in some caves date back to the Nabataean period. From these inscriptions, information about names, activities, laws, and Nabataean deities can be obtained (Woodfield, 2019). Moreover, the discovered inscriptions contain limited data about the spiritual life, travels, and romantic struggles of the Nabataean (Azarnush, 1972, p. 45).

1- relating to or denoting a family of languages that includes Hebrew, Arabic, and Aramaic and certain ancient languages such as Phoenician and Akkadian, constituting the main subgroup of the Afro-Asiatic family.
2- It is a Semitic language originating in the middle Euphrates.

Figure 4: Inscriptions from Hegra
<https://www.livius.org/articles/place/dedan/hegra/>, Date of access:16.12.2021

1-2 Tombs

Out of the 112 tombs that have been discovered, ninety-four are impressive rock tombs, comparable to those found in Petra. The grandest among them can reach heights exceeding twenty-two meters. Additionally, there are designated worship chambers (Lendering, 2020). The artistic symbols of the Nabataeans in Hegra include soaring eagles, magnificent phoenixes, winged lions, intricate inscriptions, and more (Woodfield, 2019) (Figure 5). The symbols used in the tombs are the same symbols employed in the art of the Middle East. The combination of animals with each other and with symbols aims to create a transcendent and spiritual sense. Influenced by classical Greek and Roman architecture, many tombs feature columns with capitals supporting either a triangular pediment above the doorway or a wide entablature spanning the tomb's facade. At the top, a Nabataean 'crown' comprising two sets of five stairs awaits, symbolizing the ascent to heaven. Winged creatures like sphinxes, eagles, and griffins, significant in Greek, Roman,

Figure 5: Symbols of Nabataean <https://whc.unesco.org/en/list/1293/>, Date of access: 17.12.2021

Egyptian, and Persian cultures, loom protectively over the tomb entrances. Some tombs are adorned with Medusa-like masks, where snakes form their hair (Lauren, 2020) (Figure 6). In Eastern art, tombs often hold significant importance in facilitating the journey of the soul to the otherworldly realm.

Figure 6: Five stairs' crown <https://whc.unesco.org/en/list/1293/>, Date of access: 17.12.2021

The construction of tombs pays meticulous attention to this aspect, and the higher the status of the deceased, the more amenities are provided in the tomb for the comfort of the departed soul. Intimidating inscriptions, which are common at Hegra, are etched on the facades, warning those who attempt to secretly occupy the tomb about the penalties.

“May the lord of the world curse upon anyone who disturb this tomb or open it,” proclaims part of the inscription on Tomb 41, “...and further curse upon whoever may change the scripts on top of the tomb.” (Lauren, 2020).

Hegra’s tallest tomb, standing at approximately 22 meters, is the monolithic Tomb of Lihyan Son of Kuza, also known as Qasr al-Farid, meaning ‘Lonely Castle’ in English due to its remote location compared to other tombs (Figure 7). Tomb 46, an abandoned structure, vividly demonstrates the Nabataeans’ top-down construction approach, with only the stepped ‘crown’ visible above the natural cliffside. Both of these tombs bear brief inscriptions, indicating their association with specific families (Lauren, 2020). Qasr al-Farid had a relatively simple facade. The entrance of the tomb was formed by a central door with a decorated head. Inside the tomb, there are recesses in the walls which served as burial places for the deceased (Woodfield, 2019). Certain tombs at Hegra serve as the eternal resting places for esteemed officers and their families. The inscriptions indicate that they carried their adopt-

Figure 7: Qasr al-Farid <https://www.smithsonianmag.com>, Date of access:15.12.2021

ed Roman military titles of prefect and centurion into the afterlife. These inscriptions also highlight Hegra's significance as a commercial hub on the empire's southern borders and provide insights into the diverse makeup of Nabataean society (Lauren, 2020). In addition to the tombs, there is also a large collection of wells in this area, with most of them carved into the rocks (Unesco).

1-3 Coins

The first evidence of the Nabataeans in Hegra was found in the form of coins (Charloux, 2018: 48)

Figure 8: Coin of Hegra <https://www.livius.org/articles/place/dedan/hegra/>, Date of access:16.12.2021

(Figure 8). Additionally, bronze nails were found, indicating the use of wooden coffins (Linder, 1973, p. 6). Coins dating back to the second century BCE featuring a likeness of Athena imply that Hegra may have achieved a degree of autonomy. On the other hand, it is also possible that Hegra served as the mint for the rulers of Lihyan (Lendering, 2020).

Conclusions

While the exact origins of the Nabatean dynasty remain uncertain, existing evidence suggests that the Nabataeans likely descended from a Semitic lineage. The inscriptions found on their tombs, written in the Nabatean language, have roots in the Semitic language, facilitating their interpretation. Their lineage can be traced to present-day Arabs and the country of Saudi Arabia. Their remarkable knowledge and ability to utilize resources for comfortable living and agriculture in the arid deserts of Arabia set them apart. They were not only capable traders but also implemented a unique water stor-

age system and caravanserais along trade routes, contributing to their success.

The second major city of the Nabateans is called Hegra and one notable aspect of the city of Hegra is its tombs. So far, 131 large tombs have been discovered, with 94 of them adorned with inscriptions or symbols. The tombs vary in height, with the tallest reaching 22 meters and the smallest standing at approximately 3 meters. Many tomb facades are embellished with inscriptions, while others feature symbolic animals and staircases reaching toward the sky.

The Nabateans established themselves as a distinctive civilization and political entity in the ancient world, focusing on a governed trading network that yielded substantial wealth and influence globally. However, the history of their city, Hegra, can be divided into two periods: the first marked a prosperous era of overland trade with caravanserais. In the second period, the city came under Roman governance, although it is not entirely clear how this transfer of control occurred. Based on available evidence, it appears that, through agreements between the Nabateans and Romans, the city was handed over to the Romans. Signs of Roman residence in Hegra are evident, including an inscription that references this matter. During this period, maritime trade reached its peak, contributing to the decline in Hegra's prosperity and wealth, ultimately leading to a decrease in the city's population.

Resources

1. Azarnush, Azartaş. (1972). Look at the history of Thamud tribe, 31-59
2. Emadzadeh, Hossein. (2009). From Adam to Khatam. Islam publications
3. Ruhangiz, Lale. (2004). Examining the archeological records of Madain Saleh, Binat, number 51, 166-180
4. Tabatabai, Seyyed Mohammad Hossein. (2010). Tafsir al-Mizan, 10 volume, Second edition, Tehran, Dar alKatb alIslamiya publications.

Internet Resources:

1. Jona Lendering, Hegra, <https://www.livius.org/articles/place/dedan/hegra/>, Date of access:16.12.2021
2. Jonathan Gornall, Rebecca Anne Proctor, The rebirth of AlUla. <https://www.arabnews.com/Alula>, Date of access:16.12.2021
3. Lauren Keith, Hegra, an Ancient City in Saudi Arabia Untouched for Millennia, Makes Its Public Debut, Smithsonianmag Travel, November 23, 2020. <https://www.smithsonianmag.com/travel/hegra-ancient-city-saudi-arabia-untouched-for-millennia->

[makes-its-public-debut-180976361/](https://www.smithsonianmag.com/travel/hegra-ancient-city-saudi-arabia-untouched-for-millennia-makes-its-public-debut-180976361/), Date of access:15.12.2021

4. Paolo, Cimadomo. (2019). The controversial annexation of the Nabataean Kingdom, Levant
5. <https://www.researchgate.net/publication/333826980> Date of access:17.12.2023
6. Woodfield, Margery. (2019). Madain Saleh; A "silent and cursed" city in the deserts of Arabia. <https://www.bbc.com/persian/magazine-47893723>, Date of access:14.12.2021
8. Unesco, Hegra Archaeological Site (al-Hijr / Madā' in Ṣāliḥ). <https://whc.unesco.org/en/list/1293/>, Date of access:17.12.2021
9. Linder, Manfred. (1973). An archaeological expedition to Jordan (1973).
10. chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://www.zobodat.at/pdf/Natur-und-Mensch_2002_0067-0070.pdf, Date of access:17.12.2021
11. Charloux, Guillaume. Bouchaud, Charlene. Durand, Caroline. Gerber, Yvonne. Studer, Jacqueline. (2018). Living in madain salih hegra during the late pre-islamic period. The excavation of area 1 in the ancient city, Seminar for Arabian Studies Vol. 48, Papers from the fifty-first meeting of the Seminar for Arabian Studies held at the British Museum, London, 4th to 6th August 2017 (2018), pp. 47-65. Archaeopress publications. <https://www.jstor.org/stable/45163144>, Date of access:17.12.2021
12. The Mysterious Nabateans, http://www.kinghussein.gov.jo/his_nabateans.html, Date of access:17.12.2023
13. Wikipedia. <https://en.wikipedia.org/wiki/Nabataeans>, Date of access:17.12.2023